

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА
Факультет фінансів**

Кафедра фінансів імені Віктора Федосова

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	«Митна справа»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 «Управління та адміністрування»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Державне регулювання митної вартості в Україні: поточний стан та шляхи вдосконалення»

здобувача Тетері Юлії Валеріївни

Науковий керівник: к.е.н., доцент Сивульська Наталія Миколаївна

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., професор, Буряченко Андрій Євгенович

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	6
1.1 Сутність та роль митної вартості в системі митного регулювання	6
1.2 Нормативно-правове регулювання митної вартості в Україні	15
РОЗДІЛ 2 СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	24
2.1. Практичні аспекти державного регулювання митної вартості в Україні.....	24
2.2. Фіскальна роль митної вартості у формуванні доходів бюджету	32
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ	42
3.1 Основні проблеми та виклики у сфері визначення митної вартості.....	42
3.2 Напрями вдосконалення механізмів державного регулювання митної вартості в Україні	49
ВИСНОВКИ	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	60
ДОДАТКИ	66

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена зростаючим значенням ефективного митного регулювання у забезпеченні економічної безпеки держави, наповненні державного бюджету та інтеграції України у світову економічну систему. Одним із ключових елементів митного адміністрування є визначення митної вартості товарів, яка є базою для нарахування митних платежів та податків. Митна вартість впливає не лише на обсяг бюджетних надходжень, а й на конкурентоспроможність товарів на внутрішньому ринку, прозорість зовнішньоекономічної діяльності та рівень тінізації економіки.

В умовах воєнного стану, глобальних економічних викликів та змін у митній політиці питання державного регулювання митної вартості набуває особливої актуальності та стратегічного значення. З одного боку, держава прагне забезпечити сприятливі умови для імпорту критично важливих товарів шляхом застосування пільг та спрощених процедур; з іншого — виникає ризик зловживань, заниження митної вартості, ухилення від сплати податків, що веде до втрат бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика митної вартості знаходить широке відображення у працях таких науковців, як А. Абрамова, І. Бережнюк, О. Гребельник, І. Легкоступ, А. Войцещук, Т. Тоцька, Ю. Ломейко, та ін. У своїх роботах дослідники розглядають митну вартість не лише як базу для нарахування митних платежів, а й як засіб захисту національного виробника, зміцнення митної безпеки та наповнення дохідної частини державного бюджету. Водночас, в умовах воєнного стану особливої актуальності набуває дослідження потенціалу митної вартості як джерела підвищення фіскальної ефективності.

Мета і завдання дослідження. Метою даної роботи є дослідження поточного стану державного регулювання митної вартості в Україні, аналіз ефективності

існуючих механізмів та розробка практичних рекомендацій щодо шляхів їх удосконалення.

Для досягнення мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити теоретичні характеристики митної вартості та її роль у митній політиці держави;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення митної вартості в Україні та дослідити методи розрахунку;
- визначити функції митної вартості в системі державного регулювання митної політики;
- встановити ключові показники, які дозволяють оцінити вплив митної вартості на фіскальну ефективність;
- здійснити аналіз обсягу та динаміки митних платежів як складової бюджетного наповнення;
- визначити значення митної вартості в системі формування державних доходів;
- охарактеризувати процедури визначення митної вартості та проблеми, що виникають на практиці;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення державної політики у сфері митної вартості.

Об'єкт дослідження – митна вартість товару.

Предмет дослідження – державне регулювання митної вартості в Україні.

Методи дослідження. Для реалізації завдань, що поставлені у дослідженні використано такі методи наукового пізнання: аналіз та синтез для вивчення та систематизації теоретичних засад і законодавчих актів, що регулюють митну вартість; методи статистичного аналізу для оцінки динаміки та структури митних надходжень до державного бюджету, порівняльний аналіз, критичний аналіз, на основі яких вказано на поточні проблеми та подано рекомендовані шляхи розвитку митної політики держави; узагальнення для формування висновків щодо вдосконалення регулювання митної вартості.

Теоретична й практична значущість роботи. Теоретико-методична значущість роботи полягає в узагальненні та систематизації наукових підходів до визначення сутності митної вартості, а також у дослідженні нормативно-правової регламентації її застосування в Україні. У межах дослідження охарактеризовано функціональне призначення митної вартості у сфері митної справи та її роль у забезпеченні державних фіскальних інтересів.

Практична значущість полягає в проведенні аналізу сучасного стану державного регулювання митної вартості, оцінці динаміки митних надходжень як складової дохідної частини бюджету та виявленні основних проблем, що виникають у процесі визначення та контролю митної вартості. Результати дослідження можуть бути використані для розробки практичних заходів щодо вдосконалення правильності визначення митної вартості з метою підвищення її фіскальної ефективності, зокрема в умовах воєнного стану.

Інформаційна база дослідження включає нормативно-правові акти з питань митної вартості, публікаціях зарубіжних та українських наукових виданнях, звітах Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, матеріалів та даних Державної митної служби України, інформації з офіційних веб-сайтів державного апарату України, а також інтернет-ресурсів.

Апробація матеріалів кваліфікаційної бакалаврської роботи. Результати проведеного дослідження були апробовані на 92-ій щорічній студентській науковій конференції «Інноваційні рішення для відродження України у парадигмі глобальної конкурентоспроможності», наукова платформа кафедри фінансів імені Віктора Федосова КНЕУ «Трансформація фінансової системи України: інноваційні орієнтири для післявоєнного відродження» (Київ, 14 травня 2025 р.) за темою «Державне регулювання митної вартості в Україні: поточний стан та шляхи вдосконалення».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

1.1 Сутність та роль митної вартості в системі митного регулювання

Митна вартість товарів є однією з основних категорій митної справи. Вона відіграє важливу роль у формуванні економічних процесів, зокрема, у накопиченні капіталу, створенні сприятливого інвестиційного середовища, активізації підприємницької діяльності, зміцненні конкурентоспроможності вітчизняних виробників та розвитку загального рівня споживання, оскільки є базою для оцінки митного регулювання та слугує основою для нарахування митних платежів, таких як мито, акцизний податок і ПДВ на імпортовану продукцію. Це підкреслює значущість питання регулювання митної вартості у функціонуванні митних органів, зокрема у сфері фіскального контролю.

У сучасних умовах система митного регулювання виступає важливим інструментом державної економічної політики, що спрямована на забезпечення стабільного функціонування зовнішньоекономічної діяльності, наповнення бюджету, захист внутрішнього ринку та стимулювання національного виробництва. Основою цієї системи є ефективна взаємодія митних органів з суб'єктами зовнішньої торгівлі, що реалізується через комплекс заходів, серед яких ключову роль відіграють митні процедури, визначення митної вартості, нарахування та сплата митних платежів.

Поняття «митна вартість товарів» поєднує в собі як економічний, так і правовий аспекти, адже воно визначає грошовий еквівалент товару в межах зовнішньоекономічних операцій. Його застосування у митній сфері сприяє необхідності впровадження сучасних регуляторних механізмів, які забезпечують

захист національних інтересів, включаючи економічну стабільність та безпеку митного простору країни. Це фінансовий показник, який визначається митними органами для оцінки вартості товарів, що перетинають митний кордон. Вона розраховується з урахуванням вартості товару за договором, витрат на транспортування та страхування, а також валютного курсу на момент митного оформлення.

Визначення митної вартості товарів передбачає участь державних органів доходів і зборів у встановлених законодавством випадках. Важливо зазначити, що вона виконує функцію фіскального інструменту, оскільки слугує основою для розрахунку митних платежів, які складають значну частину податкових надходжень до бюджету країни. Враховуючи це, правильне визначення митної вартості дозволяє забезпечити справедливе та прозоре адміністрування митних зборів, що має велике значення для ефективності економічної політики держави. Оскільки митна вартість безпосередньо впливає на розмір митних платежів, будь-які похибки чи зловживання в процесі її визначення можуть призвести до значних фінансових втрат держави.

Проблематика визначення та коригування митної вартості привертала увагу багатьох науковців як в Україні, так і за кордоном. Попри значну кількість досліджень у цій сфері, слід зауважити, що досі немає універсального підходу до трактування поняття «митна вартість товарів». Поняття «митна вартість товарів» (customs valuation) стало частиною світової економічної теорії відносно нещодавно, здобувши широке поширення на початку ХХ століття. В Україні це поняття почали застосовувати лише 23 роки тому.

Згідно з вітчизняним Митним кодексом України, митна вартість товарів – це їхня оцінка для митних цілей, що ґрунтується на фактичній або передбаченій до сплати ціні за ці товари [1, ст. 49]. Відомості про митну вартість товарів використовуються для таких цілей:

- обчислення митних платежів;

- впровадження державних заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;
- ведення митної статистики;
- визначення податкових зобов'язань за підсумками документальних перевірок.

Різні науковці по-різному трактують природу вартості та механізми формування ціни товару, спираючись на різні економічні концепції. Бураковський І.В. трактує митну вартість як один із ключових елементів тарифного регулювання, що може впливати на процеси лібералізації торгівлі, а також сприяти економічному та соціальному розвитку держави [11].

Ломейко Ю.А. підходить до поняття митної вартості з позиції витрат імпортера, акцентуючи увагу на тому, що вона включає всі витрати на закупівлю, страхування та транспортування товарів за межами митної території країни і визначається на момент перетину товаром митного кордону [28].

В. М. Федосов, В. М. Опарін та Л. Д. Сафонова зазначають, що митна вартість — це вартість товарів, які перетинають митний кордон України, визначена або заявлена декларантом чи встановлена митними органами на момент такого перетину [12].

Тоцька Т., Войцещук А. та Бережнюк І. доповнюють це визначення, розглядаючи митну вартість як комплексну систему взаємодії між продавцем, покупцем та державними органами, що здійснюють регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Вони підкреслюють, що ця система спрямована не лише на визначення вартості товарів під час їх переміщення через митний кордон України, а також на забезпечення захисту національних економічних інтересів і підтримку вітчизняного виробника [14, 42].

Дж. Міль, один з основоположників класичної економічної теорії, вважав, що товар набуває цінності лише за умови його тривалої «корисності», яка формується завдяки праці в процесі виробництва. Е. Бем-Баверк пояснював формування ціни товару як результат взаємодії на ринку суб'єктивних оцінок продавців і покупців.

Відповідно до його підходу, ціна товару виникає як результат суб'єктивних оцінок, які здійснюють як продавець, так і покупець. А. Маршалл здійснив суттєвий прорив в економічній теорії вартості, поєднавши концепцію граничної корисності з теоріями попиту, пропозиції та витрат виробництва. Його підхід став основою функціонального аналізу, що дозволив одночасно враховувати взаємозв'язок між корисністю, попитом, пропозицією, витратами та ціною.

Можна зробити висновок, що поняття «митна вартість товарів» є складним і багатограним, в тому числі митну вартість визначають з таких аспектів:

- як ціна товару;
- як фактичні або плановані витрати імпортера;
- як вартість товару;
- як специфічний вид цінових показників товару.

Незважаючи на різноманітність підходів до визначення митної вартості товару, першочергове значення має те, що використовується для нарахування митних платежів. Завдяки цьому підходу митна вартість розглядається як складова митно-тарифного регулювання, що відіграє важливу роль у процесі митного контролю та оформлення товарів при їх переміщенні через кордон.

Поняття «митна вартість товарів» має визначені характеристики, які формуються відповідно до виконуваних нею функцій (рис. 1.1).

Враховуючи, що митна вартість товарів є невід'ємною складовою системи митно-тарифного регулювання, її значення виходить далеко за межі суто технічного розрахунку. Коректне та обґрунтоване визначення митної вартості забезпечує об'єктивну оцінку зовнішньоекономічних операцій, дозволяє точно розраховувати належні до сплати митні платежі та виступає основою для ефективного бюджетного планування. Застосування міжнародно визнаних методів оцінки митної вартості сприяє підвищенню прозорості, унеможливорює ухилення від сплати податків шляхом заниження вартості імпортованих товарів, а також забезпечує рівні умови для всіх учасників ринку.

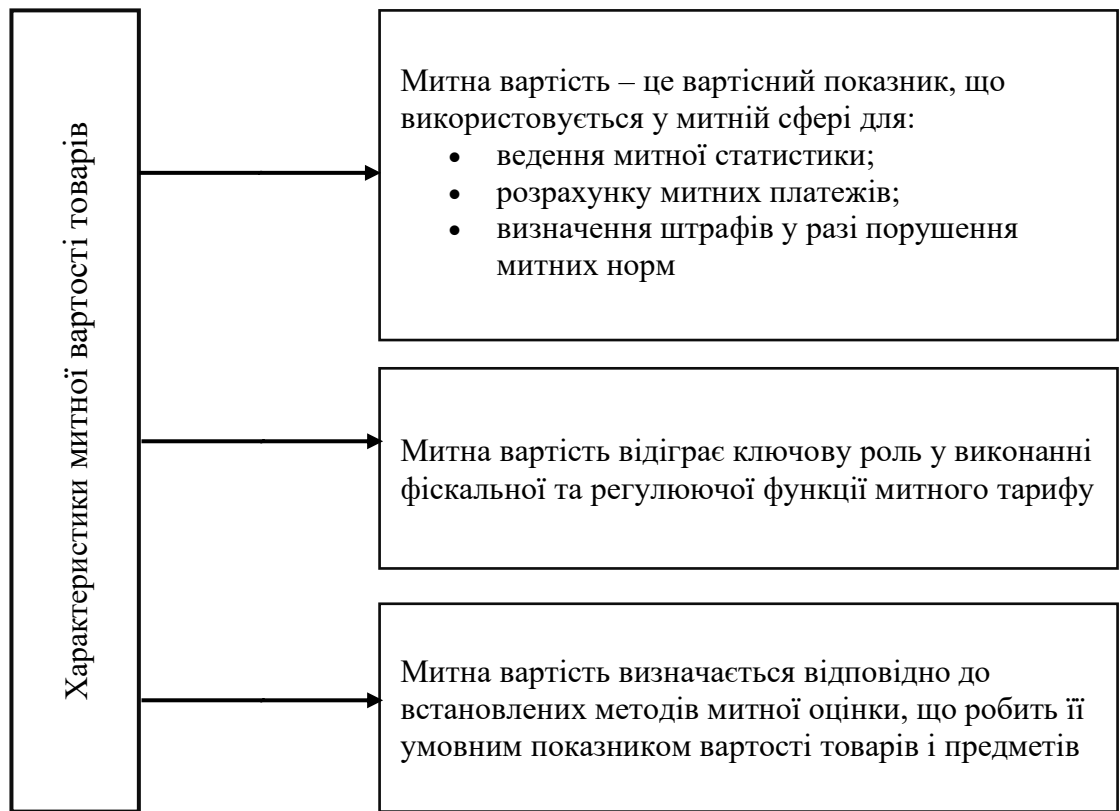

Рисунок 1.1 – Характеристики митної вартості товарів

Джерело: розроблено автором за даними [21]

Більше того, митна вартість виконує ключову функцію фінансового контролю з боку органів доходів і зборів. Саме через механізм перевірки правильності її декларування митні органи здійснюють контроль за законністю зовнішньоекономічної діяльності, виявляють ризики порушень та недоброчесних схем, що можуть завдати шкоди економіці держави. Таким чином, система визначення митної вартості не лише відіграє важливу роль у забезпеченні наповнення державного бюджету, а й є дієвим інструментом забезпечення економічної безпеки країни та створення умов для чесної конкуренції в міжнародній торгівлі.

Як було зазначено раніше, ця категорія є важливим інструментом економічного характеру в рамках тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Тарифне регулювання, у свою чергу, є однією з форм державного регулювання ЗЕД. Зокрема, базується на використанні цінового механізму для впливу на зовнішньоторговий обіг. Суть цього процесу полягає в стягненні митних платежів

з імпортованих товарів, що створює умови для виникнення економічних бар'єрів на внутрішньому ринку. Також дає змогу національним виробникам збільшувати прибуток через підвищення цін на свою продукцію (рис. 1.2).

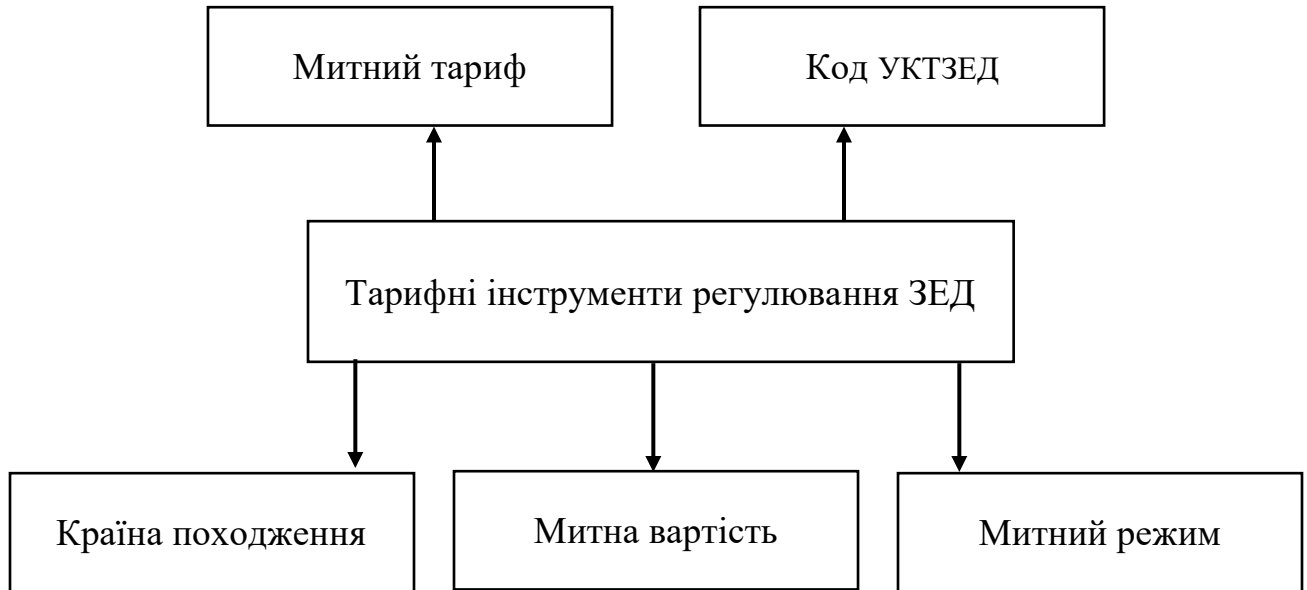

Рисунок 1.2 – Місце митної вартості у механізмі тарифного регулювання ЗЕД

Джерело: розроблено автором за даними [39]

Слід зазначити, що механізм державного регулювання митної вартості включає набір методів та інструментів впливу держави. Вони застосовуються в тісному зв'язку з засобами регулювання зовнішньої торгівлі. Отже, митна вартість є ключовою категорією в рамках тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Згідно з основними принципами теорії та практики цієї системи, митна вартість визначається як вартісний показник товару на момент його перетину митного кордону, а її основна мета полягає в застосуванні для адміністрування митних платежів та виконання фіскальних і регулюючих функцій митної діяльності.

Митна вартість є важливим економічним регулюючим фактором, оскільки визначає умови ввезення товарів у країну, що регулюються митними правилами. Митні збори, що сплачуються при імпорті товарів, знижують конкурентоспроможність закордонних товарів, що сприяє зростанню внутрішнього

виробництва та підтримує економічний розвиток держави. Митні збори також можуть слугувати інструментом зовнішньоекономічної політики, що дозволяє регулювати міжнародну торгівлю та захищати національних виробників від дискримінаційних практик на зовнішніх ринках. В результаті, митна вартість грає важливу роль у визначенні напрямку зовнішньоекономічної політики та економічної стратегії держави.

Важливо розуміти, що митна вартість не завжди є відображенням державної політики у сфері нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Вона, насамперед, є інструментом для об'єктивного визначення податкового навантаження при переміщенні товарів через митний кордон.

Для цього в митну практику запроваджено систему оцінки митної вартості, яка включає методи, що враховують різні складові формування ціни товару з метою визначення суми мита та митних зборів. Ці методи дозволяють врахувати різні аспекти формування ціни: контрактну вартість товару, аналогічних чи подібних товарів, а також витрати на транспортування, страхування, завантаження, комісійні та ліцензійні платежі.

Такий підхід сприяє унеможливленню маніпуляцій з митною вартістю з боку імпортерів, а також дозволяє митним органам ефективно виявляти випадки заниження митної вартості або подання недостовірних даних. У результаті, підвищується точність нарахування митних платежів, що безпосередньо впливає на обсяг надходжень до державного бюджету та забезпечує рівні умови конкуренції на внутрішньому ринку.

Сутність і значення митної вартості у сфері державної митної справи проявляються через її функції. Одна з основних функцій — бюджетоутворююча, адже завдяки роботі органів доходів і зборів щорічно надходження митних платежів складають близько 30-40% всіх доходів державного бюджету країни [19]. Правильне визначення митної вартості впливає на ефективність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Воно дозволяє контролювати потоки товарів через

митний кордон, регулювати рівень конкуренції між вітчизняними та іноземними виробниками, а також підтримувати баланс у зовнішній торгівлі. Таким чином, бюджетоутворююча функція митної вартості не лише наповнює державний бюджет, а й виступає важливим інструментом економічної політики держави.

Варто звернути увагу на функцію патерналістського впливу митної вартості на зовнішньоекономічні торговельні відносини. Вона формує зв'язок із міжнародною вартістю та торговими нормами. Зниження митної вартості при імпорті спотворює митно-тарифні відносини та веде до недобору митних платежів, а її завищення створює непотрібне податкове навантаження та підвищує ціни для споживачів. Необґрунтоване завищення або зниження митної вартості може призвести до втрати конкурентних переваг на внутрішньому ринку та погіршити імідж держави на міжнародній економічній та політичній сцені. Іміджева функція митної вартості безпосередньо пов'язана з її правильним регулюванням, оскільки її неправильне визначення може мати негативні наслідки як для підприємств, так і для країни в цілому.

Іншою функцією митної вартості є безпекова функція – забезпечення фінансової безпеки держави. Вона визначається тим, що митна вартість слугує основою для нарахування митних платежів, а отже, прямо впливає на фінансову стійкість і безпеку держави. Водночас здійснення державної митної справи завжди супроводжується певними ризиками, які можуть впливати на стабільність митної системи, що зумовлює необхідність їхнього постійного моніторингу та належного регулювання.

Цю функцію виконує один із ключових аспектів економічної безпеки – митна безпека. Вона означає рівень захищеності економічних інтересів держави у сфері митної справи, а також її здатність ефективно протидіяти дестабілізуючим факторам, які можуть впливати на стабільність зовнішньоекономічної діяльності. Гарантування митної безпеки включає не лише фінансовий контроль, а й проведення процедур митного контролю та оформлення товарів. У межах цих процесів перевіряється

коректність нарахування податкових та митних платежів, що безпосередньо залежить від митної вартості. Таким чином, можна стверджувати, що митна вартість є не просто складовою митної політики, а фундаментальним елементом, який забезпечує економічну безпеку держави.

До функцій митної вартості слід віднести й оцінкову функцію, що полягає в тому, що митна вартість є індикатором ефективності діяльності органів державної влади. Ці органи здійснюють контроль правильності нарахування митних платежів. Лише ефективно функціонуюча система митного адміністрування, що базується на прозорих процедурах визначення митної вартості, здатна забезпечити високий рівень професіоналізму у виконанні своїх завдань. Це включає запобігання ухиленню від сплати податків, боротьбу з корупційними ризиками, прискорення процесів митного оформлення та підтримку справедливого конкурентного середовища.

Таким чином, митна вартість товарів є одним із ключових компонентів митної справи, що виконує широкий спектр функцій. Окрім фіскального та регулятивного призначення, вона має й інші важливі завдання: формування бюджету, вплив на зовнішньоекономічні торговельні відносини, забезпечення безпеки, зміцнення міжнародного іміджу країни та оцінку ефективності роботи митних органів. Також митна вартість є вагомим інструментом впливу на зовнішньоекономічні торговельні відносини, оскільки вона визначає рівень митного навантаження на імпорتنі та експортні операції, що може сприяти або, навпаки, обмежувати торгівлю з іншими країнами. Крім того, вона виконує функцію контролю за товарними потоками з метою забезпечення економічної та національної безпеки.

1.2 Нормативно-правове регулювання митної вартості в Україні

Нормативно-правове регулювання митної вартості в Україні є важливим компонентом митної системи, оскільки визначає основи для здійснення митних процедур, пов'язаних з оподаткуванням товарів, що перетинають митний кордон. Законодавча база регулювання митної вартості в Україні включає низку законів, підзаконних актів та міжнародних угод, що гарантують ефективність митного контролю та забезпечення правильності нарахування митних платежів.

Розглянемо еволюцію митної оцінки в світовій практиці. Однією з ключових міжнародних угод, що заклала фундаментальні принципи у сфері зовнішньої торгівлі, є Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1947 року. Її стаття VII закріплює базові підходи до оцінки митної вартості товарів, наголошуючи на необхідності об'єктивного, справедливого й уніфікованого визначення ціни при імпорті. Ці принципи були покликані усунути свавільність і дискримінаційність при оцінці товарів, що мало важливе значення для формування прозорого торговельного середовища.

Подальший розвиток і конкретизація цих положень відбулися у рамках Угоди про застосування статті VII ГАТТ 1994 року. Цей документ деталізує методологію визначення митної вартості, надає визначення ключових понять, установлює послідовність застосування методів оцінки, а також забезпечує правові гарантії для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Завдяки цій угоді було досягнуто значного прогресу у гармонізації митних процедур, що сприяло більшій передбачуваності та справедливості в міжнародній торгівлі, що важливо для країн, які інтегруються у глобальну економіку та прагнуть дотримуватись міжнародних стандартів у митній сфері.

Україна, як член Світової організації торгівлі (СОТ), імплементувала положення цієї угоди у своє митне законодавство. Зокрема, методи оцінки митної

вартості, визначені в Угоді СОТ, знайшли своє відображення у Митному кодексі України, що забезпечує правову відповідність міжнародним нормам і сприяє зміцненню довіри з боку іноземних партнерів.

У 1950 році була підписана Конвенція, що запровадила уніфіковану методологію визначення митної вартості товарів. Відповідно до цієї угоди була введена концепція Брюссельської митної вартості (БМВ), яка визначала нормальну ціну товару, що розраховується у момент перетину митного кордону країни-імпортера. Цей підхід застосовувався широко до 1980-х років.

Під час Токійського раунду переговорів ГАТТ, який проходив з 1973 по 1979 рік, була укладена Угода, що регулює застосування статті VII ГАТТ "Оцінка товарів для митних цілей" (1979 рік). Згідно з цією угодою, митна вартість товару визначалась як реальна ціна, яку сплачують або яка має бути сплачена при експорті товарів до країни-імпортера, з урахуванням необхідних коригувальних змін.

Заключним етапом у розвитку митної оцінки стала Угода, підписана в рамках Уругвайського раунду переговорів (1986-1994 роки), що стосується виконання статті VII ГАТТ 1994 року. Вона зберігає ключові принципи та методи митної оцінки, визначені раніше. Відповідно до цієї угоди, митна вартість імпортованих товарів визначається контрактною ціною, яка фактично сплачена або підлягає сплаті при експорті товарів до країни імпорту [7]. Крім того, угода надає митним органам право ставити під сумнів достовірність або точність задекларованої вартості. У зв'язку з цим імпортери зобов'язані підтвердити правильність зазначеної ціни. Варто відмітити, що основні вимоги Угоди про застосування статті VII ГАТТ відображені у положеннях чинного Митного кодексу України.

Ці угоди створюють єдину міжнародну систему оцінки товарів для митних процедур, спрямовану на забезпечення чесного та прозорого митного контролю, а також спрощення процесу оформлення товарів у глобальній торгівлі.

Основним законодавчим актом, що регулює питання митної вартості, є Митний кодекс України. У ньому закріплені методи визначення митної вартості,

правила її декларування та контроль з боку митних органів. Відповідно до положень Кодексу, митна вартість товарів визначається на основі їхньої контрактної ціни, фактично сплаченої або ціни, що підлягає сплаті, за товари при їх експорті до України.

Окрім Митного кодексу, важливе значення мають такі закони:

- Закон України «Про митний тариф України», яким встановлено ставки митних зборів та порядок їх застосування.

- Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», що регламентує порядок експорту та імпорту товарів, права і обов'язки учасників зовнішньоекономічних відносин.

- Закон України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», який передбачає застосування антидемпінгових, компенсаційних і спеціальних захисних заходів у разі загрози вітчизняним підприємствам через недобросовісну конкуренцію з боку іноземних виробників.

Важливими нормативно-правовими актами з питань регулювання митної вартості є:

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 446 "Про затвердження Порядку включення суми роялті та інших ліцензійних платежів до ціни, що фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, під час визначення їх митної вартості";

- Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 № 598 "Про затвердження форми рішення про коригування митної вартості товарів, Правил заповнення рішення про коригування митної вартості товарів та Переліку додаткових складових до ціни договору". Цим наказом затверджено правила оформлення рішення про коригування митної вартості товарів, що містять «Загальні положення» та «Опис граф рішення». Він закріпив на нормативному рівні процедуру визначення та коригування митної вартості товару, а також встановив офіційні вимоги до оформлення Рішення про її коригування. Завдяки цьому нормативному акту було створено єдиний підхід до оформлення документів, пов'язаних із визначенням та коригуванням митної вартості,

що дозволяє уникнути розбіжностей між різними підрозділами митної служби. Це, своєю чергою, сприяє належному веденню загальнонаціональних баз даних, забезпечує швидку комунікацію між митними органами та спрощує адміністративні процеси;

- Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.2012 № 599 "Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення", яким встановлюється порядок декларування митної вартості товарів при імпорті. Наказ містить вимоги щодо заповнення кожної графи ДМВ, зокрема інформацію про продавця, покупця, декларанта, умови поставки та перелік підтвердних документів.

Регулювання митної вартості в Україні здійснюється насамперед Державною митною службою України (ДМСУ), яка виступає центральним органом виконавчої влади в цій сфері. Вона координує діяльність митниць, контролює правильність визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон, а також розробляє нормативно-правові акти, методичні рекомендації й проводить аналітичну та контрольну роботу. До функцій ДМСУ також належить ведення інформаційних систем, що містять дані про митну вартість, і забезпечення взаємодії з міжнародними організаціями у сфері митної справи.

Окрім центрального органу, вагому роль відіграють регіональні митниці та підрозділи митної вартості, які безпосередньо здійснюють перевірку документів, поданих декларантами, аналізують заявлену митну вартість, застосовують методи її визначення відповідно до Митного кодексу України та при необхідності проводять коригування. У разі виникнення спірних питань або сумнівів щодо достовірності митної вартості ці підрозділи можуть ініціювати додаткову перевірку або направити матеріали до правоохоронних органів чи до суду.

Для здійснення митного оформлення імпортованих товарів при їхньому перетині митного кордону України необхідно подати до відповідного митного органу декларацію митної вартості. Разом із нею слід надати всі необхідні документи, які вимагаються законодавством для митного оформлення. Подання декларації митної

вартості є обов'язковим у випадках, коли до вартості товарів додаються певні витрати відповідно до положень Митного кодексу або коли між покупцем і продавцем існують взаємозв'язки. В інших ситуаціях рішення щодо подання такої декларації залишається на розсуд декларанта або його уповноваженого представника [1].

Згідно зі статтею 52 Митного кодексу України, декларація митної вартості не подається у випадках, коли митна вартість товарів не перевищує 5000 євро, а також у інших ситуаціях, визначених цією статтею. Водночас, відповідно до статті 53 Митного кодексу України, підтвердження митної вартості здійснюється на підставі різних документів, зокрема декларації митної вартості, зовнішньоекономічного контракту, рахунку-фактури, банківських платіжних документів, страхових полісів тощо.

У процесі митного контролю та оформлення митні органи здійснюють перевірку правильності визначення митної вартості товарів, аналізуючи задекларовані показники. Частиною цього контролю є оцінка розрахунку, поданого декларантом на основі договірної ціни. У разі необхідності митниця має право вносити коригування до заявленої митної вартості товарів, оформлюючи відповідне рішення у письмовому вигляді як до, так і після випуску товарів. Якщо задекларована вартість не відповідає фактичним показникам, митні органи можуть здійснити її коригування згідно з вимогами статті 55 Митного кодексу України. Крім того, постановою Кабінету Міністрів України № 236 від 9 березня 2022 року визначено особливості митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на територію України під час воєнного стану [6].

Згідно з положеннями цієї постанови, у період дії воєнного стану на митну територію України заборонено ввезення окремих категорій товарів. До них належать зброя, боєприпаси, вибухові речовини, компоненти ракетно-космічної техніки, технології та програмне забезпечення, засоби криптографічного захисту інформації, а також пристрої, що можуть негативно впливати на роботу технічних систем і засобів зв'язку. Окрім цього, обмеження поширюються на товари, які можуть бути

використані для здійснення терористичних актів або створювати загрозу національній безпеці України. Якщо під час митного контролю на кордоні України буде виявлено товари, ввезення яких заборонене, вони підлягають конфіскації. Для інших товарів, ввезення яких не обмежене під час воєнного стану, митне оформлення здійснюється за стандартними правилами та процедурами митного контролю, з урахуванням специфічних вимог, пов'язаних із воєнним станом.

Згідно з Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64, під час воєнного стану дозволяється декларувати та митно оформлювати товари, що ввозяться на територію України, за допомогою попередньої митної декларації або безпосередньо на митному кордоні відповідно до митного режиму імпорту. У процесі митного оформлення таких товарів не застосовуються заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, за винятком контролю за державним експортом.

Державна митна служба або уповноважений нею митний орган можуть надавати платникам податків можливість відстрочки сплати митних платежів під час ввезення товарів на територію України відповідно до списку, зазначеного в додатку до зазначеного указу. Для цього платник податків має подати письмову заяву одночасно з митною декларацією [9].

Основою для визначення митних платежів є митна вартість товару. Митна вартість товару складається не лише з контрактної ціни товару, а й витрат на його доставку, страхування та підготовку до проходження митного кордону. Будь-яка зміна митної вартості безпосередньо впливає на розмір митних платежів. Методи визначення митної вартості безпосередньо впливають на її величину.

Визначення митної вартості відбувається за одним із шести методів, передбачених статтею 57 Митного кодексу. Основний метод визначення митної вартості — це метод за ціною договору. Митні органи можуть також застосовувати другорядні (альтернативні) методи визначення митної вартості у випадках, коли

основний метод не може бути використаний, дотримуючись послідовності та вимог, установлених законодавством (рис 1.3).

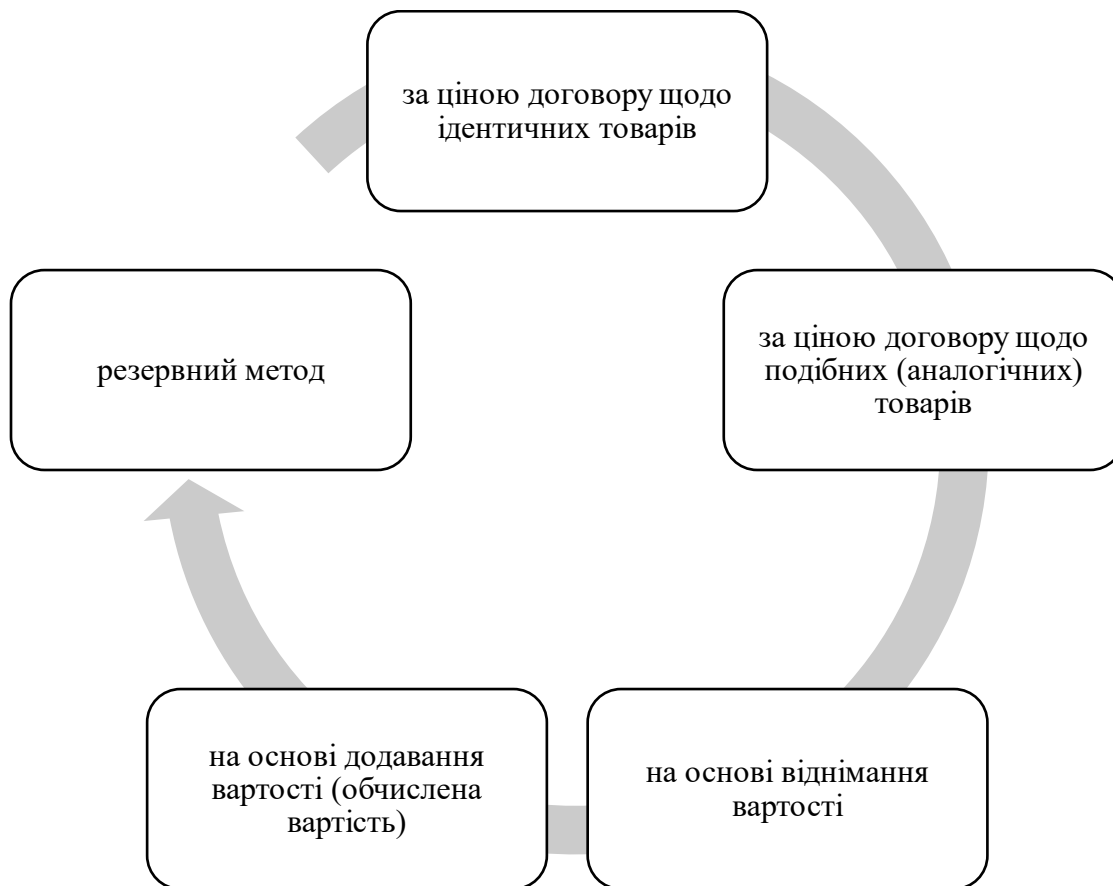

Рисунок 1.3 – Другорядні методи визначення митної вартості

Джерело: розроблено автором за даними [1]

Черговість застосування методів визначення митної вартості є обов'язковою. Кожен наступний метод визначення митної вартості застосовується тільки тоді, коли застосування попереднього є неможливим.

Якщо визначити митну вартість за першим методом неможливо, митний орган проводить консультації з декларантом для обґрунтованого вибору підстав застосування другого або третього методу. Лише у разі неможливості використання цих методів допускається застосування другорядних методів, яким передують процедура консультацій для визначення основи вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів (ст. 59) або подібних (аналогічних) товарів (ст. 60). У процесі таких консультацій митний орган та декларант можуть обмінюватися доступною

інформацією, дотримуючись норм конфіденційності. Метод визначення митної вартості на основі ціни договору застосовується для імпортованих товарів на митну територію України при виконанні певних умов. Проте цей метод не можна застосувати, якщо декларант не може надати документальне підтвердження інформації або якщо одна з обов'язкових складових митної вартості відсутня.

У випадку, коли визначити митну вартість за другим або третім методом неможливо, її можна розрахувати за ціною продажу ідентичних або подібних товарів, не пов'язаному з продавцем, покупцю в Україні (метод 4) або визначити на основі обчисленої вартості товарів за методом 5, згідно зі статтями 62 і 63 Митного Кодексу. Ідентичними товарами є такі, що мають повний збіг з оцінюваними товарами за всіма параметрами, включаючи фізичні особливості, якість, репутацію на ринку, країну-виробника і виробника. Визначення митної вартості оцінюваних товарів здійснюється на основі ціни контракту на ці товари, якщо вони імпортуються в подібних кількостях та на аналогічному рівні комерційних операцій.

Методи віднімання (метод 4) та додавання вартості (метод 5) є важливими інструментами для визначення митної вартості товарів, що імпортуються. Вони можуть бути застосовані в будь-якому порядку, в залежності від вибору декларанта, якщо вони відповідають умовам для їх використання. Метод віднімання (метод 4) полягає у визначенні митної вартості товару шляхом віднімання вартості певних елементів від загальної ціни контракту. Це може включати, наприклад, віднімання вартості транспортування, страховки чи інших витрат, що не стосуються самого товару. Метод додавання вартості (метод 5) передбачає визначення митної вартості шляхом додавання вартості послуг або витрат, які стосуються імпорту товару, до базової ціни контракту.

Якщо жоден з цих методів не може бути застосований або вони не дають точного результату, тоді застосовується резервний метод (метод 6), як визначено статтею 64 Митного кодексу. Резервний метод є альтернативним способом визначення митної вартості, коли інші методи не можуть бути використані через

відсутність відповідної інформації чи неможливість виконати необхідні розрахунки. Цей метод ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості та надійності, щоб забезпечити точне визначення митної вартості товарів.

Застосування резервного методу може включати використання будь-якого іншого доступного методу оцінки вартості, що відповідає загальним вимогам митного законодавства, таких як порівняння з митною вартістю аналогічних товарів, застосування статистичних або інших індикаторів ринкової вартості. Зазначений метод допомагає уникнути можливих маніпуляцій з цінами та забезпечує справедливу оцінку митної вартості товарів, що ввозяться на територію країни.

Загальна вартість товару, яку покупець уже заплатив або має заплатити, охоплює всі платежі, спрямовані продавцю чи пов'язаним із ним особам, включаючи виплати через посередників. До митної вартості товарів можуть додаватися додаткові витрати, якщо вони не включені у фактично сплачену або підлягаючу сплаті ціну відповідно до частини 10 статті 58 Митного кодексу України.

Узагальнюючи викладене, можна зробити висновок, що нормативно-правове регулювання митної вартості в Україні має глибоке підґрунтя як у національному законодавстві, так і в міжнародних зобов'язаннях, зокрема в рамках угод СОТ і ГАТТ. Митний кодекс України та супровідні підзаконні акти чітко регламентують методи визначення митної вартості, порядок її декларування і контролю, а також гарантують відповідність сучасним міжнародним стандартам. Це сприяє забезпеченню прозорості, передбачуваності та ефективності митного контролю.

Водночас, система визначення митної вартості вимагає постійної адаптації до змін зовнішньоекономічного середовища, особливо в умовах воєнного стану, коли вводяться тимчасові обмеження й спрощення процедур. Злагоджена робота Державної митної служби та її регіональних підрозділів є ключовою для належного функціонування механізму митного контролю, запобігання порушенням та забезпечення економічної безпеки держави.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

2.1. Практичні аспекти державного регулювання митної вартості в Україні

Митна вартість товарів виступає одним із ключових економічних інструментів у сфері зовнішньоекономічної діяльності та державної митної політики. Вона визначає не лише фінансову основу для обчислення митних платежів, але й виступає важливим критерієм у процесі контролю за справедливістю та прозорістю зовнішньоторговельних операцій. Вона дозволяє гарантувати справедливу конкуренцію між учасниками зовнішньої торгівлі, й запобігати зловживанням, пов'язаним із заниженням або завищенням вартості товарів з метою отримання неправомірної вигоди.

Оцінка митної вартості базується на ринковій ціні товару і враховує усі витрати, понесені до моменту перетину митного кордону. У такому контексті митна вартість є не лише фінансовим показником, а й інструментом захисту внутрішнього ринку, контролю за імпортом та забезпечення рівноправних умов для вітчизняних виробників.

Визначення митної вартості є ключовим елементом при здійсненні митного оформлення товарів, оскільки саме від неї залежать суми митних платежів. З метою обґрунтування заявленої митної вартості суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності зобов'язаний надати митному органу відповідний перелік документів.

До основних документів, які підтверджують митну вартість товарів, належать:

- Декларація митної вартості, яка подається у випадках, передбачених частинами п'ятою та шостою статті 52 Митного кодексу України. Разом з нею подаються документи, що підтверджують числові значення окремих складових митної вартості, на підставі яких здійснюється розрахунок.

- Зовнішньоекономічний договір (контракт) або інший документ, що його замінює. До таких документів можуть додаватися додатки, якщо вони є.

- Рахунок-фактура (інвойс), а у випадку, коли товар не є предметом купівлі-продажу — рахунок-проформа.

- У разі оплати товару — банківські платіжні документи, що засвідчують факт здійснення платежу за конкретний товар.

- Інші платіжні та бухгалтерські документи, якщо вони наявні, що підтверджують вартість товару та містять усі необхідні реквізити для його ідентифікації.

- Транспортні документи (наприклад, коносамент, товарно-транспортна накладна тощо), особливо в ситуаціях, коли за умовами постачання витрати на транспортування не включені у вартість товару. Також подаються документи, які містять інформацію про фактичну вартість перевезення товарів.

У випадках, коли товар підлягає обов'язковому ліцензуванню, подається ліцензія на імпорт. Якщо товар був застрахований — страхові документи, які підтверджують факт страхування і містять дані про його вартість. Таким чином, митна вартість товару повинна бути підтверджена комплексом документів, що дозволяють об'єктивно оцінити витрати, пов'язані з придбанням, транспортуванням і страхуванням товару. Надання повного пакета підтверджуючих документів є необхідною умовою для правильного визначення митних платежів та запобігання спробам заниження митної вартості.

Згідно з положеннями Митного кодексу України при визначенні митної вартості імпортованих товарів, до ціни, фактично сплаченої або такої, що підлягає сплаті, обов'язково додаються певні витрати, якщо вони раніше не були враховані в

цій ціні. Такий підхід забезпечує повне та об'єктивне відображення вартості товару, що ввозиться на митну територію України.

До переліку витрат, які підлягають додаванню, належать:

1. Витрати покупця, понесені у зв'язку із придбанням товару. Комісійна винагорода та оплата брокерських послуг, за винятком комісійних за закупівлю, що сплачуються агенту за представництво інтересів покупця за кордоном. Вартість тари, упаковки, контейнерів, які вважаються складовою частиною товару для митних цілей. Витрати на пакувальні матеріали та роботи, пов'язані з пакуванням.

2. Вартість товарів і послуг, що були надані покупцем постачальнику безкоштовно або за зниженими цінами, за умови їх використання у виробництві або продажі імпортованих товарів

3. Роялті та інші ліцензійні платежі, які покупець зобов'язаний сплатити продавцю або третій особі як умову придбання товарів, якщо вони не були включені до ціни. Це можуть бути платежі за права на торговельні марки, патенти, авторські твори, винаходи та інші об'єкти інтелектуальної власності.

4. Частина виручки від перепродажу товару, яка прямо або опосередковано передається продавцю.

5. Витрати на транспортування товарів до місця їхнього ввезення на митну територію України (порт, аеропорт, прикордонний пункт).

6. Витрати на завантаження, розвантаження та обробку товару, пов'язані з його транспортуванням до місця ввезення.

7. Страхові витрати, понесені у зв'язку з транспортуванням товару.

Усі ці фактори дозволяють отримати об'єктивнішу оцінку вартості товару, що переміщується через митну територію. Таким чином, зазначені витрати формують повну митну вартість, яка використовується для обчислення сум митних платежів.

Витрати та кошти, зазначені нижче, не включаються до митної вартості за умови, що їх окремо виділено з ціни товару, що була сплачена або підлягає сплаті, та вони мають документальне підтвердження і можуть бути точно розраховані:

1. Витрати на спорудження, встановлення, збирання, сервісне обслуговування або технічну підтримку після ввезення обладнання, машин чи промислових установок.
2. Витрати, пов'язані з транспортуванням товарів після їх ввезення.
3. Податки, що підлягають сплаті на території України.

У разі виникнення сумнівів щодо достовірності заявленої митної вартості, митні органи застосовують певні альтернативні методи її визначення. Як уже зазначалося раніше, Митний кодекс України передбачає шість основних методів, які використовуються за пріоритетністю та послідовністю. Основним методом є метод за ціною угоди з імпортованими товарами — тобто за ціною, фактично сплаченою або такою, що підлягає сплаті. Митні органи можуть застосувати альтернативні методи її визначення, передбачені законодавством.

Ці методи закріплені не лише в національному законодавстві, а й відповідають вимогам Угоди про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ), що свідчить про гармонізацію українського митного регулювання з міжнародними нормами.

Митна вартість товарів також відіграє ключову роль у фіскальній політиці України. Саме вона слугує базою для нарахування найважливіших податків при переміщенні товарів через митний кордон. До них належать ввізне мито, податок на додану вартість (ПДВ) та акцизний податок. Надходження від цих податків становлять суттєву частину доходів державного бюджету й забезпечують фінансову підтримку соціально-економічного розвитку як на національному, так і на регіональному рівнях.

Хоча митна вартість і не є єдиним бюджетоутворюючим інструментом, вона відіграє важливу роль у формуванні дохідної частини державного бюджету, будучи одним із ключових елементів фіскальної політики. Вона виконує важливу економічну й соціально-політичну функцію, сприяючи загальній фінансовій стабільності держави [10].

Митна вартість є базою для нарахування митних платежів. Згідно з статтею 4 Митного кодексу України, до митних платежів належать такі основні види:

1. Мито — податок, що стягується на основі митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України (ввізне, вивізне, сезонне мито). Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір. При імпорті (випуску у вільний обіг) товари підлягають оподаткуванню ввізним митом відповідно до статей 272, 277, 280 та 286 Митного кодексу України. Розмір мита визначається залежно від класифікаційного коду товару, країни походження та митної вартості. Ставки можуть бути адвалорними, специфічними або комбінованими.

У разі реімпорту, якщо товари були попередньо вивезені з України та повертаються без змін, мито не сплачується за умови дотримання умов, визначених главою 14 МКУ. Під час експорту вивізне мито застосовується лише до окремих товарних груп, перелік яких регулюється спеціальним законодавством. У режимах транзиту, тимчасового ввезення, митного складу, знищення або руйнування товарів, як правило, застосовується умовне повне звільнення від сплати мита.

2. Податок на додану вартість (ПДВ) — непрямий податок, який стягується на імпортовані товари та послуги. ПДВ при імпорті справляється відповідно до підпункту 185.1 пункту 185 статті 185 Податкового кодексу України. Базою оподаткування є митна вартість товару з урахуванням суми мита та, у разі потреби, акцизного податку. Ставка ПДВ становить 20%.

Для експортних операцій, згідно з підпунктом 195.1.1 пункту 195.1 статті 195 ПКУ, ПДВ не сплачується — експорт оподатковується за нульовою ставкою. Це створює стимул для розвитку українського експорту. У разі реімпорту, за умови дотримання встановлених законодавством умов, ПДВ не нараховується. Також не підлягають оподаткуванню ПДВ товари, що переміщуються в режимах транзиту, тимчасового ввезення, розміщення в митному складі, переробки на митній території

або знищення. У випадку вільних митних зон та магазинів безмитної торгівлі також діють норми звільнення від ПДВ, за умови дотримання законодавчих вимог.

3. Акцизний податок — це непрямий податок, який застосовується до підакцизних товарів (алкоголь, тютюн, паливо, транспортні засоби тощо) відповідно до положень статті 213 Податкового кодексу України (ПКУ). При імпорті підакцизних товарів акциз сплачується згідно з підпунктом 213.1.3 пункту 213.1, а ставки визначаються статтею 215 ПКУ.

У випадку ввезення маркованої продукції акцизний податок може сплачуватися під час придбання акцизних марок із доплатою на дату подання митної декларації. При експорті, а також при реекспорті, тимчасовому ввезенні, зберіганні на митному складі чи знищенні товарів акцизний податок, як правило, не нараховується. Аналогічна практика застосовується до товарів, що переміщуються у вільні митні зони та магазини безмитної торгівлі. [32].

Згідно з положеннями Податкового кодексу України та митного законодавства, митні платежі є обов'язковими і виникають у процесі переміщення товарів через митний кордон України. Контроль за їх своєчасною сплатою здійснюють відповідні державні органи, які мають право проводити перевірки, накладати штрафи та застосовувати інші санкції у разі виявлення порушень [10].

Митні платежі виступають одним із найбільш дієвих інструментів митного оподаткування для регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Вони дозволяють регулювати товарні потоки, стимулювати чи обмежувати певні види імпорту й експорту, а також забезпечують прозорість та контроль за рухом товарів через митний кордон. Правильне застосування митних режимів і пов'язане з цим оподаткування має важливе значення як для ефективного адміністрування, так і для забезпечення законних інтересів держави та бізнесу.

Основною метою цієї політики є підтримка збалансованого розвитку зовнішньої торгівлі, стимулювання зростання обсягів експорту, розвиток підприємницької активності та забезпечення оптимального співвідношення між

імпортом і експортом, що є важливим для збереження економічної стабільності та розвитку країни. Ці цілі можна реалізувати шляхом налаштування митних ставок, регулювання податку на додану вартість та акцизів на імпортовані товари, а також через надання митних пільг та встановлення пільгових ставок для певних категорій товарів.

Фіскальний потенціал митних платежів розглядається як складова загального фіскального потенціалу держави та відображає її можливість акумулювати фінансові ресурси через систему митного оподаткування. Цей показник трактується як гранично можлива сума надходжень до бюджету від митних платежів, яка при цьому не створює надмірного тиску на суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та не стримує економічного зростання в цілому. На величину фіскального потенціалу безпосередньо впливає рівень соціально-економічного розвитку країни, масштаби її інтеграції у світову економіку, ступінь спеціалізації у міжнародному поділі праці та інтенсивність зовнішньоекономічних зв'язків та торгівлі. Для оцінки впливу митної вартості на формування доходів держави можна виділити ряд показників, що представлені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Показники, що застосовуються для оцінки впливу митної вартості на формування державних доходів

Показник	Економічна інтерпретація показника
1	2
Ввізне та вивізне мито	У контексті фіскальної функції мито виконує роль джерела доходів бюджету
Податок на додану вартість	ПДВ, що надходить з ввезених на митну територію товарів, є одним із ключових податків, які формують митні надходження.
Акцизний податок	Стягується на ввезення на митну територію України підакцизних товарів (наприклад, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, нафтопродуктів).
Обсяг імпорту	Розмір надходжень від митних платежів прямо залежить від обсягів імпорту, що розраховуються на основі митної вартості товарів.
Обсяг експорту	Відображає обсяг зовнішнього попиту на українські товари та послуги.

Продовження таблиці 2.1

1	2
Кількість митних декларацій	Є показником обсягів імпорту та експортно-імпортних операцій, що проходять митне оформлення.
Питома вага митних платежів в доходах бюджету	Характеризує фіскальну значущість митних надходжень у структурі доходів державного бюджету.
Питома вага митних платежів до ВВП	Відображає рівень участі митних надходжень у формуванні валового внутрішнього продукту країни. Є показником інтеграції зовнішньої торгівлі у національну економіку.

Джерело: розроблено автором на основі [30,32]

Для товарів, що переміщуються через митний кордон України в режимах, відмінних від імпорту, митна вартість встановлюється на основі ціни, зазначеної у рахунку-фактурі чи рахунку-проформі. Якщо митний режим змінюється, митна вартість переглядається і коригується відповідно до вимог нового митного режиму. При вивезенні товарів з України митна вартість визначається на основі ціни, зазначеної у рахунку-фактурі або рахунку-проформі. Ця вартість обчислюється під час першого поміщення товарів у митний режим, з подальшим їх фактичним переміщенням через митний кордон. Якщо відбувається зміна митного режиму для товарів, що вже були вивезені з України, митна вартість цих товарів перераховується відповідно до нової вартості, яку визначено на момент подання митної декларації при їх першому введенні в митний режим. Це може призвести до необхідності сплати додаткових митних платежів.

У період дії воєнного стану урядом було впроваджено низку змін, спрямованих на забезпечення оперативного завезення необхідних товарів. Зокрема, було скасовано мито та ПДВ на ввезення окремих категорій продукції, таких як транспортні засоби, паливо, засоби особистого захисту, медикаменти тощо. Запроваджено максимально спрощені митні процедури для гуманітарної допомоги та товарів критичного імпорту. Такі заходи були необхідні для задоволення першочергових потреб держави й населення, проте суттєво скоротили обсяг фіскальних надходжень з митниці.

2.2. Фіскальна роль митної вартості у формуванні доходів бюджету

Одним із ключових завдань держави є забезпечення належного рівня добробуту громадян. Це потребує стабільного фінансування, що дозволяє покривати витрати на соціальні потреби й інші сфери суспільного розвитку. Саме ефективність бюджетної політики визначає, наскільки держава може забезпечити потреби суспільства, оскільки раціональне використання фінансів і збалансованість бюджету відіграють вирішальну роль у цьому процесі.

Митні платежі мають надзвичайно важливе значення для економіки країни, оскільки вони не лише забезпечують надходження до державного бюджету, а й відображають рівень зовнішньоторговельної активності, загальний стан економіки та інвестиційного середовища. Для України в останні роки митні платежі стали ключовим показником, за допомогою якого оцінюється ефективність митної політики і її гнучкість у відповідь на зміни ринку та суспільні виклики. У період війни, коли податки не забезпечують достатніх надходжень, митні платежі стають важливим резервом наповнення бюджету [8].

Досліджуючи значення та функціональне призначення митних платежів, науковці дійшли висновку, що їх використання слугує кільком важливим цілям: захисту національної економіки та підтримці вітчизняного виробника, регулюванню зовнішньоекономічної діяльності, а також впливу на структуру експорту й імпорту товарів [33]. Крім того, митні платежі виконують стратегічну функцію у зовнішньоторговельній політиці — вони дозволяють створювати простір для переговорів та взаємовигідних поступок із закордонними партнерами, одночасно забезпечуючи підтримку ключових і перспективних галузей національного виробництва. Виходячи з цього, митні платежі можна охарактеризувати через такі основні функції: захисну, регуляторну, фіскальну та політичну.

Значущим є те, що надходження бюджету від митних платежів значною мірою залежать від економічної ситуації в країні. Одним із ключових чинників, що сприяє цьому процесу, є стабільність валютного курсу гривні відносно основних іноземних валют. У період до повномасштабної війни гривня демонструвала відносну курсову рівновагу щодо долара США та євро, що сприяло прозорості і прогнозованості зовнішньоекономічної діяльності. Оскільки імпорتنі та експортні операції здійснюються в іноземній валюті, зокрема в доларах США чи євро, коливання курсу гривні мають прямий вплив на митну вартість товарів і, відповідно, на обсяги надходжень до бюджету [30]. Крім того, підвищений споживчий інтерес до товарів іноземного виробництва посилив динаміку зовнішньоекономічних операцій, що сприяло приросту доходів бюджету від митних платежів.

Як уже зазначалося, відповідно до положень пункту 27 статті 4 Митного кодексу України, до основних митних платежів належать мито, податок на додану вартість при ввезенні товарів на митну територію України та акцизний податок на імпортовані товари. Для того щоб дослідити, яким чином митна вартість впливає на формування доходної частини державного бюджету, насамперед доцільно проаналізувати обсяги митних надходжень до Державного бюджету України, отриманих від зовнішньоекономічної діяльності, а також оцінити їхній внесок у загальні результати виконання бюджету за період 2020–2024 років (табл. 2.2).

Аналіз митних надходжень до Державного бюджету України за 2020–2024 роки демонструє загальну тенденцію зростання, хоча з певними коливаннями, зумовленими економічними та зовнішньополітичними факторами.

Найвищий рівень надходжень зафіксовано у 2021 році, що свідчить про активний імпорт та стабільну економічну ситуацію. Однак у 2022 році рівень митних надходжень зменшився через впровадження тимчасових пільг та спрощень при імпорті в умовах воєнного стану. Починаючи з 2023 року, спостерігається поступове відновлення надходжень, що пояснюється зростанням обсягів імпорту та

стабілізацією економіки. У 2024 році сума митних платежів досягла 619 млрд грн, що наближається до рекордного рівня 2021 року.

Таблиця 2.2 – Динаміка податкових надходжень та митних платежів до Державного бюджету України у 2020-2024 рр., млрд грн

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Податкові надходження ДБУ	851	1 107	949	1 203	1 647
ПДВ з ввезених на територію України товарів	274	380	253	366	466
Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	57	79	41	74	105
Мито	30	38	26	40	48

Джерело: розроблене автором за даними [19,34]

Найбільші надходження традиційно формує ПДВ з імпорту, який демонструє стабільне збільшення. Акцизний податок також зазнав позитивної динаміки, особливо у 2023–2024 роках. Починаючи з 1 вересня 2024 року, акцизні ставки на пальне, зокрема бензин, дизельне паливо та скраплений газ, були підвищені. Надходження від ввізного мита залишаються найменшими за обсягами, проте також мають позитивну тенденцію.

Аналіз надходження митних платежів до Державного бюджету України в значній мірі залежить від зовнішньоекономічних умов, економічної стабільності та факторів, що впливають на міжнародні торговельні потоки.

Продовжуючи аналіз, варто окремо зосередитися на динаміці митних платежів як складової доходів державного бюджету України. Упродовж 2020–2024 років питома вага митних надходжень у загальній структурі бюджетних доходів демонструє

як періоди зростання, так і суттєвих спадів, що вказує на їхню чутливість до зовнішньополітичних та економічних викликів (рис. 2.1).

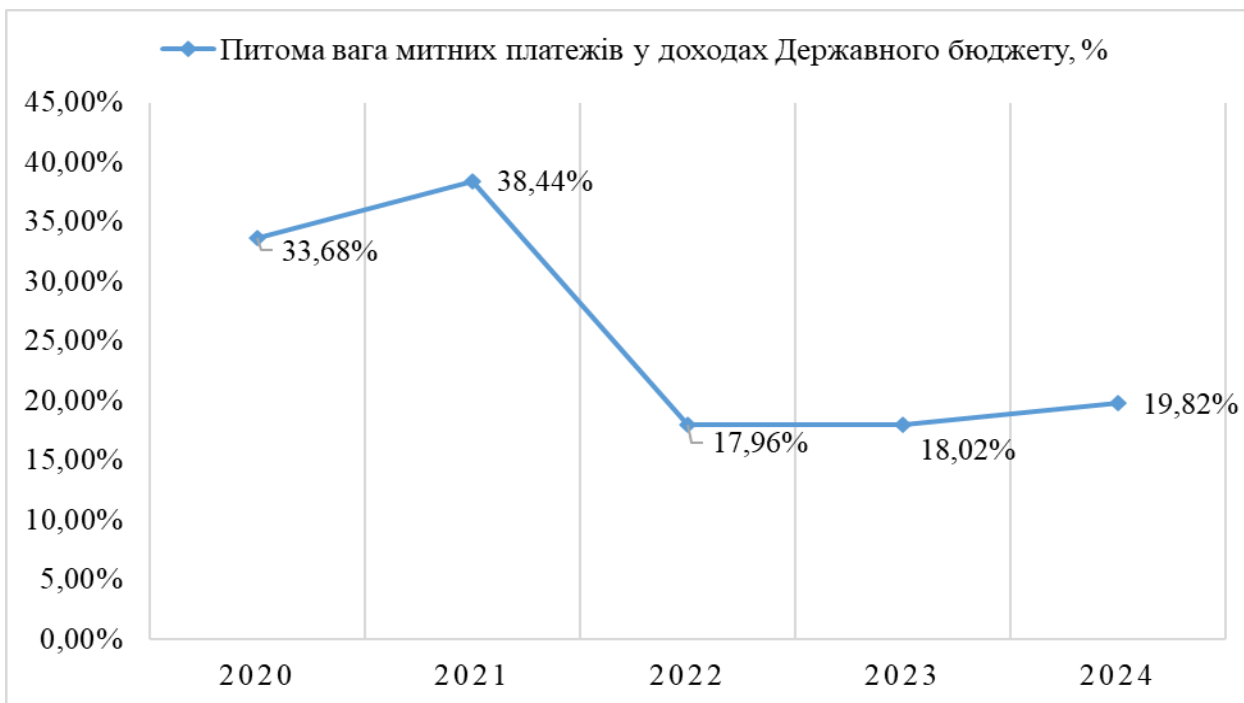

Рисунок 2.1 – Питома вага митних платежів у доходах Державного бюджету України у 2020-2024 роках, %

Джерело: розроблене автором за даними [19,24]

У довоєнні роки, зокрема у 2020 та 2021, митні платежі забезпечували стабільне джерело доходів, маючи відносно прогнозовану динаміку. З початком широкомасштабної агресії у 2022 році відбулося різке падіння митних надходжень — як у номінальному вираженні, так і у частці загального бюджету. Це було зумовлено значним зниженням обсягів імпорту, тимчасовим звільненням окремих товарів від оподаткування, спрощенням процедур для гуманітарної допомоги та критичного імпорту, а також руйнуванням логістичних ланцюгів.

Обсяг імпорту є важливим індикатором зовнішньоекономічної активності та прямо впливає на розмір митних платежів, оскільки митна вартість ввезених товарів слугує базою для їхнього нарахування. В Україні спостерігається нарощування обсягів імпорту, що свідчить про стрімке економічне зростання. Таким чином, митна

вартість є ключовим елементом у формуванні податкових надходжень від імпорту, а її коливання мають прямий вплив на стан державного бюджету (Додаток А).

У 2020 році частка митних платежів у загальній структурі доходів Державного бюджету України становила 33,68%, що свідчить про вагомий внесок митних надходжень у наповнення бюджету. У 2021 році спостерігалось зростання цього показника до 38,44%. Однак вже у 2022 році відбувся різкий спад — частка митних платежів у доходах знизилася до 17,96%, тобто фактично вдвічі порівняно з попереднім роком. Початок повномасштабної війни в Україні у лютому 2022 року спричинив суттєве скорочення обсягів зовнішньоекономічної діяльності. У 2023 році ситуація стабілізувалася: частка митних платежів незначно зросла до 18,02%. Це свідчить про поступове відновлення імпорту або коригування митної політики у відповідь на нові реалії. У 2024 році зростання питомої ваги митних платежів продовжилося, досягнувши 19,82%. Хоча цей показник ще далекий від рівнів 2020–2021 років, проте позитивна динаміка свідчить про часткове відновлення зовнішньоекономічної діяльності та відповідне збільшення митних надходжень.

Незважаючи на поступову стабілізацію економіки у 2023–2024 роках, митні надходження поки що не повернулися до довоєнного рівня. Однак варто зазначити, що навіть в умовах воєнного стану митні платежі залишаються одним із найбільш значущих джерел наповнення бюджету. Ефективне функціонування митної сфери напряму впливає на наповнення бюджету, а отже, і на здатність держави виконувати свої соціальні та оборонні зобов'язання. Це свідчить про важливість ефективної митної політики, зокрема контролю за визначенням митної вартості, запобігання ухиленню від сплати податків, а також вдосконалення процедур адміністрування.

Особливу увагу варто звернути на основні складові митних платежів: податок на додану вартість з імпортованих товарів, мито та акцизний податок з ввезених підакцизних товарів. У наступному рисунку представлено динаміку частки кожного з цих компонентів у доходах Державного бюджету України за період 2020–2024 років (рис. 2.2).

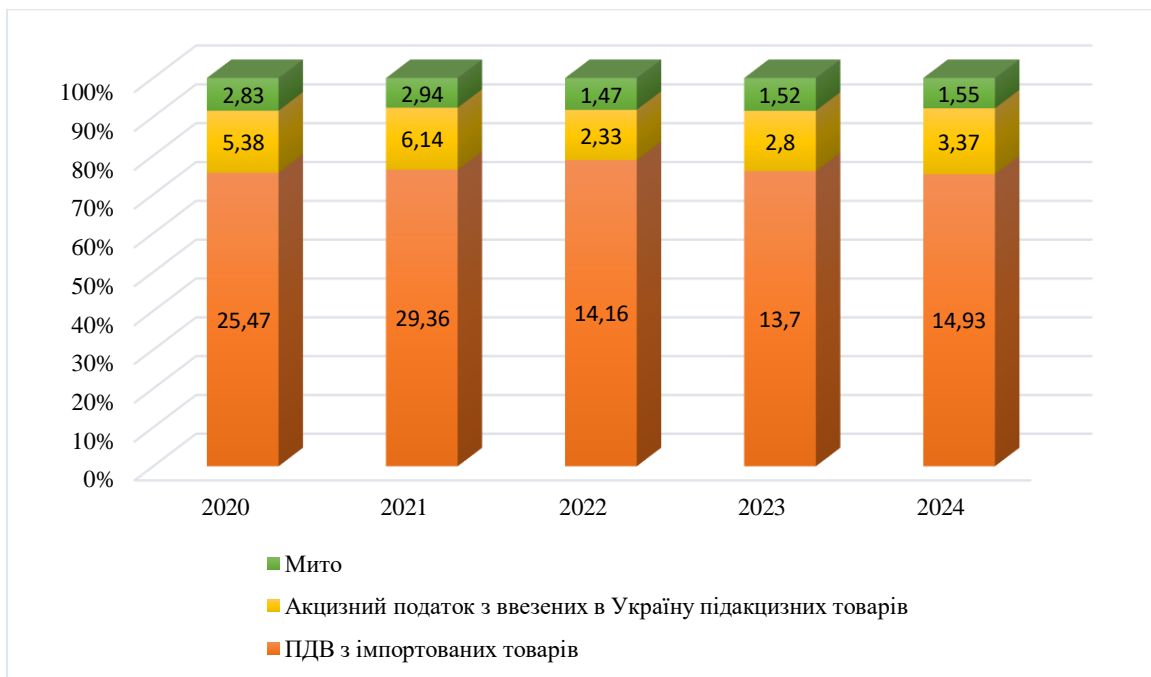

Рисунок 2.2 – Динаміка структури митних платежів до Державного бюджету України у 2020 - 2024 рр., %

Джерело: розроблене автором за даними [19,24]

Як видно з рисунку 2.2, в структурі митних платежів до Державного бюджету України у 2020–2024 роках домінуючу роль відіграє податок на додану вартість з імпортованих товарів, який щороку становить близько 75–80% загального обсягу митних надходжень. Наприклад, у 2020 році частка ПДВ серед митних платежів склала близько 75,6% (25,47 з 33,68 млрд грн), у 2021 — 76,3%, а в 2024 році — 75,3%.

Натомість частка мита у загальній структурі надходжень залишається відносно стабільною, коливаючись в межах 7,5–8,7%, що свідчить про його другорядну роль у формуванні бюджету. Акцизний податок з імпорту підакцизних товарів також має помірне значення, забезпечуючи від 6,9% до 15,3% митних надходжень у різні роки.

Динаміку надходжень ввізного та вивізного мита в доходах Державного бюджету України за період 2020-2024 рр. представлено на рисунку 2.3.

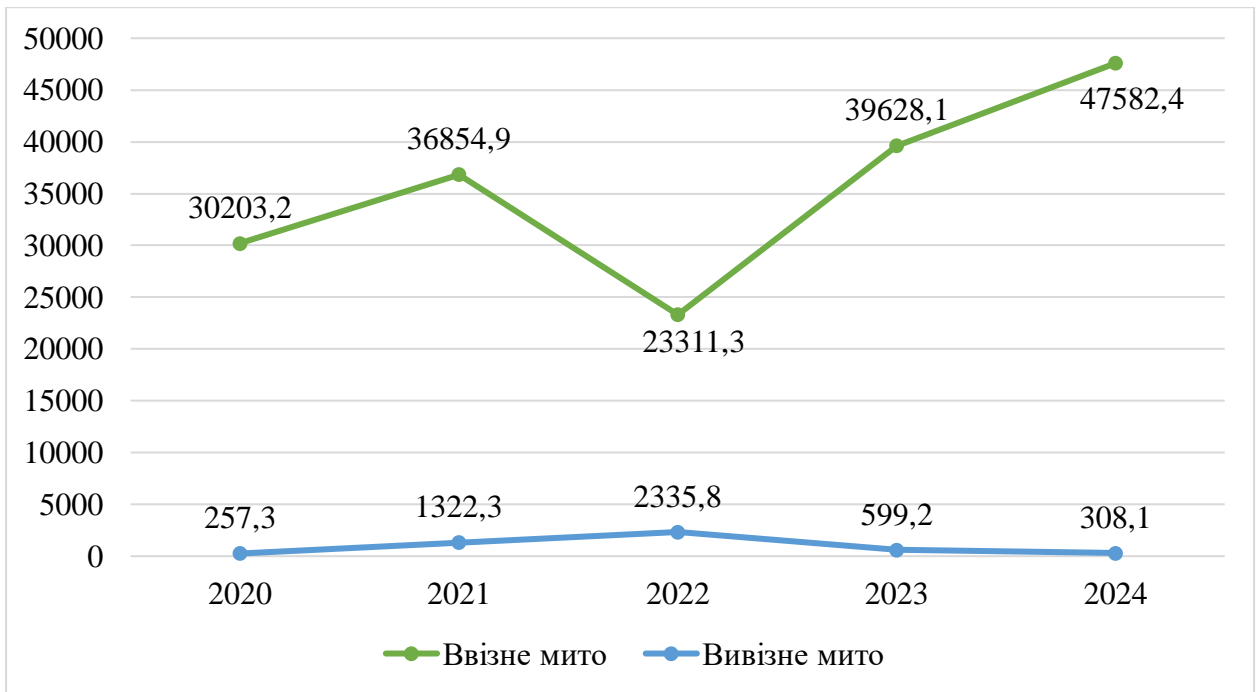

Рисунок 2.3 - Динаміка надходжень ввізного та вивізного мита в доходах Державного бюджету України у 2020-2024 роках, млрд грн

Джерело: розроблене автором на основі [18,24]

Графік демонструє загальну тенденцію зростання надходжень від ввізного мита у доходах Державного бюджету України з 2020 по 2024 рік, за винятком різкого спаду у 2022 році, надходження від ввізного мита зазнали змін через військові дії. Надалі спостерігається стабільне зростання, і у 2024 році надходження від ввізного мита досягли рекордного рівня – 47,6 млрд грн. Водночас надходження від вивізного мита демонструють нестабільну динаміку: після зростання у 2021-2022 роках (до 2335,8 млн грн) вони знизилися у 2023-2024 роках.

Одним з важливих показників, що опосередковано відображає рівень фіскального навантаження та динаміку зовнішньоторговельної активності, є кількість митних декларацій. Зростання їх кількості свідчить про збільшення обсягів імпорту та експорту, а також про активізацію зовнішньоекономічної діяльності в цілому. Водночас, цей показник може бути використаний як аналітичний інструмент для прогнозування обсягів надходжень до бюджету від митних платежів. У Додатку Б

наведено дані щодо кількості митних декларацій, оформлених упродовж 2020 - 2024 років.

Протягом 2024 року було здійснено контроль 2 889 митних декларацій, з яких у 2136 випадках зафіксовано подання недостовірної інформації. Найбільш поширеним порушенням виявилось неправильне визначення митної вартості товарів, що склало 56% усіх виявлених невідповідностей. Достовірність заявленої митної вартості є ключовим чинником при нарахуванні податкових зобов'язань, а її заниження або помилкове визначення може призвести до недонадходжень у державний бюджет та викривлення статистичних даних зовнішньоекономічної діяльності.

Згідно з положеннями статті 54 Митного кодексу України, митні органи зобов'язані здійснювати контроль правильності заявленої митної вартості шляхом перевірки її числового значення, повноти та достовірності поданих документів, а також підтвердження наявності всіх складових елементів вартості, включаючи фактичну ціну, яка була сплачена або підлягає сплаті за товар. Базовим методом визначення митної вартості залишається метод за ціною договору (вартістю операції), застосування якого можливе за умови відсутності передбачених законодавством застережень.

Митні органи, реалізуючи функцію контролю, мають широкі повноваження, зокрема:

- здійснювати перевірку правильності розрахунку митної вартості;
- вимагати подання додаткових документів, передбачених ст. 53 МКУ;
- проводити постмитний аудит щодо правильності визначення митної вартості після випуску товарів;
- звертатися до митних органів іноземних держав із запитом про надання підтверджуючої інформації;
- застосовувати заходи коригування митної вартості, якщо виявлено невірні або неповні дані.

У разі встановлення невірною розрахунку, невідповідності обраного методу або недостовірної інформації, отриманої з офіційних джерел, митний орган має право відмовити у митному оформленні за заявленою вартістю та здійснити коригування. При цьому законодавство гарантує право декларанта на ознайомлення з причинами коригування та з методикою розрахунку нової митної вартості. Якщо ж митний орган не може довести порушення, митна вартість, заявлена декларантом, визнається автоматично.

Аналіз чинної нормативно-правової бази, зокрема положень статей 53–58 Митного кодексу України, дає змогу виділити низку типових підстав, що найчастіше зумовлюють рішення митного органу про коригування митної вартості. Класифікація типових підстав коригування митної вартості представлена у Додатку В.

У сфері зовнішньоекономічної діяльності значна частина імпортерів так чи інакше стикається з процедурою коригування митної вартості товарів, ініційованою митними органами. Статистичні дані Державної митної служби України свідчать про суттєве поширення судових спорів цієї категорії. Станом на липень 2021 року на розгляді в адміністративних судах перебувало понад 5,2 тис. справ, предметом яких було оскарження рішень про визначення митної вартості. Загальна сума спорів перевищувала 2,28 млрд грн, що становило 77% усіх митних спорів у судовій юрисдикції. Цей показник вказує на системність проблематики та її актуальність для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності [37].

Особливу увагу заслуговує результативність судового захисту прав імпортерів у цій категорії спорів. За перше півріччя 2021 року було розглянуто 1 654 справи, з яких у 1 485 випадках суди прийняли рішення на користь бізнесу. Таким чином, рівень задоволення позовів платників податків становить майже 90%, що є свідченням не лише потенційної неправомірності рішень митних органів, але й ефективності реалізації платниками податкового права на судовий захист. Процес оскарження рішень митних органів є важливою складовою системи митного регулювання, що

забезпечує дотримання принципів відкритості, законності та неупередженості у взаєминах між державою та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

У ході нашого дослідження ми дійшли висновку, що державний бюджет — це ключовий фінансовий план країни, який регламентує основні статті доходів і витрат. Основну частину бюджетних надходжень складають податки, зокрема митні платежі. Митні платежі виконують як фіскальну функцію, так і слугують інструментом митної політики, особливо в умовах воєнного стану.

У системі митного регулювання митна вартість є важливою складовою взаємовідносин між імпортерами та митними органами держави, оскільки саме від неї залежить сума податкових платежів. Обидві сторони зацікавлені у правильному її визначенні, щоб одночасно забезпечити дотримання власних інтересів і уникнути надмірних або занижених податкових зобов'язань.

Ефективність збору митних платежів безпосередньо пов'язана з рівнем адміністрування, що підтверджують як дослідження, так і практичні результати. Українське законодавство в цій сфері базується на міжнародних принципах, а митні й податкові органи вже мають значний досвід. При цьому важливими механізмами ефективного адміністрування залишаються контроль за класифікацією товарів, визначення митної вартості та проведення митної експертизи [9].

Системна робота в напрямку вдосконалення митного адміністрування безпосередньо впливатиме на збільшення бюджетних надходжень. Отже, важливе значення при цьому має і питання правильного визначення митної вартості товарів, тому формування прозорих і єдиних підходів до її визначення є необхідною умовою фіскальної стабільності. У поєднанні з адаптацією міжнародного досвіду та модернізацією митної системи ці заходи сприятимуть не лише наповненню державного бюджету, а й загальному покращенню умов зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МИТНОЇ ВАРТОСТІ В УКРАЇНІ

3.1 Основні проблеми та виклики у сфері визначення митної вартості

У процесі дослідження визначення митної вартості в Україні було виявлено низку системних проблем, що ускладнюють ефективне регулювання цієї сфери та негативно впливають на забезпечення фіскальних інтересів держави.

Фіскальна функція посідає ключове місце у системі завдань, що виконуються митними органами України. Водночас трансформаційні процеси, які відбулися в митній системі впродовж останнього десятиліття, зокрема численні реформи та організаційні зміни, спричинили певний функціональний дисбаланс.

Вторгнення російської федерації в Україну та запровадження правового режиму воєнного стану на всій території країни мали істотні негативні наслідки для організаційного забезпечення діяльності митних органів. Попри зусилля державної влади щодо мінімізації деструктивного впливу воєнних дій на економіку й фінансову систему країни, повністю уникнути прорахунків не вдалося. Унаслідок цього митна система втратила значні обсяги надходжень, що призвело до недоотримання коштів до Державного бюджету України.

Це стало наслідком різкого закриття великої кількості пунктів пропуску та митних постів на півночі, сході й півдні країни. Додаткових ускладнень завдала тимчасова окупація територій із важливими логістичними центрами, блокування українських морських портів та масовані ракетні обстріли об'єктів критичної інфраструктури. У перші тижні вторгнення це призвело майже до повного зупинення

експортно-імпортних операцій, що суттєво вдарило по функціонуванню митної системи та надходженнях до бюджету.

У результаті спостерігається надмірна концентрація зусиль митних органів саме на виконанні фіскального завдання, що призвело до зменшення уваги до таких важливих аспектів, як захисна та регулятивна функції. У таких умовах держава, замість проведення системних економічних перетворень, намагається компенсувати фіскальні втрати через посилення податково-митного тиску на суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Це, зокрема, виявляється у прийнятті митницями необґрунтованих рішень щодо визначення митної вартості товарів або їхнього коду за УКТ ЗЕД. У результаті підприємства змушені звертатися до суду, де часто успішно оскаржують такі рішення митних органів [31].

Митне законодавство України базується на принципах прозорості та спрощення митних процедур під час оформлення товарів. Проте, як свідчить практика останніх років, в країні значно зросла кількість судових і адміністративних справ, пов'язаних з оскарженням рішень про зміну митної вартості та відмовою в оформленні митних декларацій, випуску або пропуску комерційних товарів і транспортних засобів. У випадках незгоди з такими рішеннями декларант має право подавати скарги до відповідних митних органів або звертатися до суду з позовом.

Застосування коригування митної вартості митними органами має подвійний ефект: з одного боку, воно забезпечує додаткові надходження до державного бюджету, з іншого — спричиняє підвищення витрат для імпортерів, що, своєю чергою, впливає на рівень цін товарів на внутрішньому ринку. Така ситуація породжує конфлікт інтересів між державою, яка прагне максимізувати фіскальні надходження, та бізнесом, який зацікавлений у мінімізації витрат.

Активізація зовнішньоекономічної діяльності виступає потужним рушієм розвитку української економіки. Згідно зі статистичними даними, у зовнішній торгівлі беруть участь понад 43 тисячі українських підприємств [10].

Однак у практиці зовнішньоекономічної діяльності часто зустрічаються випадки, коли недобросовісні імпортери вдаються до використання схем штучного заниження вартості продукції з метою зменшення податкових зобов'язань при її ввезенні на митну територію. В умовах триваючої війни, скорочення обсягів імпорту та гострої потреби у фінансових ресурсах для забезпечення стабільності функціонування держави, питання збільшення фіскальних надходжень набуває критичного значення для економічної стабільності країни.

Крім того, складність і неоднозначність процедур ідентифікації товарів та визначення їх походження спричиняють додаткові проблеми в адмініструванні митної вартості. Зокрема, неправильне або навмисне викривлення даних щодо країни походження товарів, а також помилки у визначенні класифікаційного коду згідно з УКТ ЗЕД, призводять до помилкових ставок митних зборів та сприяють ухиленню від оподаткування. Додатково, фіксуються випадки фальсифікації документів, зокрема, сертифікатів походження, що унеможлиблює об'єктивне визначення митної вартості та ефективний контроль за зовнішньоекономічною діяльністю.

Лише упродовж січня 2023 року працівниками митного аудиту було зафіксовано 76 випадків порушення митного законодавства на загальну суму близько 20 мільйонів гривень. Близько 25% від цих порушень були пов'язані з недоведенням достовірності митної вартості товарів [26].

У ряді випадків спостерігається недостатня комунікація між митними органами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності щодо усунення сумнівів у достовірності заявленої митної вартості. Це призводить до затягування процедур митного оформлення, збільшення фінансового навантаження (через сплату гарантійних платежів) та дестабілізації зовнішньоекономічної діяльності.

Митні органи володіють виключними повноваженнями щодо здійснення перевірки правильності визначення митної вартості, задекларованої суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності. Рішення про зміну заявленої митної вартості на

підставі альтернативного методу розрахунку може бути ухвалене митницею за наявності однієї чи кількох із таких підстав. (рис. 3.1)

Рисунок 3.1 – Підстави для прийняття рішення про зміну заявленої митної вартості на підставі альтернативного методу розрахунку

Джерело: розроблене автором на основі [1]

У випадках, коли митна вартість не може бути визначена основним методом, митні органи зобов'язані вимагати лише ті документи, які безпосередньо дозволяють перевірити достовірність заявленої вартості товару. При цьому митниця має чітко вказати:

- конкретні фактори, що викликали обґрунтовані сумніви щодо достовірності поданої інформації;
- пояснення, чому перевірка цих відомостей є неможливою на підставі документів, що були надані декларантом;
- мотивоване обґрунтування необхідності додаткової перевірки спірних даних, що впливають на правильність визначення митної вартості.

Під час прийняття рішення про зміну митної вартості митний орган зобов'язаний обґрунтувати вибір методу її визначення, зазначивши порядок розгляду

інших методів та пояснивши причини, з яких кожен попередній метод не міг бути використаний. Рішення про підвищення митної вартості тягне за собою зростання загальної вартості імпорту, що знижує привабливість імпортних операцій для бізнесу з економічної точки зору.

Дослідження сучасного стану митного регулювання демонструє, що митні органи нерідко ухиляються від дотримання встановлених норм Митного кодексу України, зокрема статей 255–256, щодо обов'язку надання письмового та мотивованого рішення про відмову у митному оформленні товарів. Типовим порушенням є відсутність вмотивованого викладу причин відмови, а також ненадання чіткого переліку дій, необхідних для усунення виявлених порушень.

Відповідно до положень статті 256 Митного кодексу України, рішення про відмову у митному оформленні являє собою письмовий документ митного органу, в якому вмотивовано зазначено неможливість проведення митного оформлення товарів чи транспортних засобів комерційного призначення через порушення або невиконання декларантом (або його уповноваженим представником) вимог, установлених законодавством. При цьому така відмова повинна бути надана митним органом у встановлений строк, передбачений нормами статті 255 МКУ.

У практичній діяльності митних органів доволі часто трапляються випадки, коли у рішенні про відмову в митному оформленні товарів не конкретизуються підстави такої відмови, а також не надаються повні й чіткі роз'яснення щодо вимог, дотримання яких дозволило б здійснити оформлення. Замість належного обґрунтування митні органи обмежуються формулювання: «Згідно зі статтею 57 МКУ необхідно обрати один із другорядних методів визначення митної вартості з урахуванням наявних підтверджувальних документів», без належного розкриття суті порушення або порядку усунення недоліків.

У постановах Верховного Суду (наприклад, від 21.04.2021 р., справа № 820/307/17) акцентується на тому, що митний орган зобов'язаний конкретизувати, які саме складові вартості є непідтвердженими або сумнівними, які документи для цього

необхідні, а також причини відступлення від основного методу визначення митної вартості. Відсутність такої деталізації свідчить про порушення принципів правової визначеності та юридичної обґрунтованості рішень органів публічної влади.

Невиконання митними органами вимоги щодо належного проведення попередніх консультацій із декларантом у письмовій або електронній формі призводить до численних порушень у процесі винесення рішень про коригування митної вартості. Іноді рішення митного органу щодо коригування митної вартості оформлюється з порушенням встановлених вимог, зокрема, в ньому відсутнє повне обґрунтування причин відхилення заявленої декларантом вартості, а також належне пояснення механізму визначення нового числового значення митної вартості.

Наявність таких ситуацій створює додаткові бар'єри у процесі митного декларування товарів та об'єктивно зумовлюють збільшення кількості судових спорів, ініційованих учасниками зовнішньоекономічної діяльності з метою оскарження дій митних органів.

Як уже зазначалося раніше, спори між декларантами та митними органами щодо коригування митної вартості товарів є поширеним явищем у митній практиці України. Офіційна судова статистика підтверджує, що у переважній більшості випадків суди стають на бік бізнесу. Це свідчить про те, що близько 90% спорів такого характеру завершуються перемогою платників податків, що вказує на системні проблеми у підходах митних органів до оцінки митної вартості [37].

Серед характерних проявів порушень у сфері митного контролю виділяється практика необґрунтованого витребування додаткових документів митними органами. У багатьох випадках такі запити зумовлені незначними технічними розбіжностями або формальними помилками в деклараціях, які не впливають на достовірність задекларованої митної вартості. Верховний Суд у своїх рішеннях (зокрема, від 13.10.2021 р., справа № 804/15600/15) неодноразово підкреслював, що вимога надання додаткових документів має бути виправданою та базуватись на реальних, а не

гіпотетичних сумнівах, які повинні бути чітко сформульовані та підтвержені фактичними обставинами.

Ще одним критичним недоліком є відсутність чітко визначеного механізму відповідальності за навмисне заниження митної вартості. Порушники, зокрема суб'єкти переробки, фактично не несуть жодних правових наслідків за свої дії, адже довести неправомірність заявленої вартості в умовах відсутності альтернативних джерел оцінки або інформаційних баз є практично неможливо.

Проблемні аспекти процедури коригування митної вартості товарів, виявлені на основі аналізу звернень суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, можна згрупувати за такими напрямками:

1) При обґрунтуванні рішень щодо коригування митної вартості посадові особи митних органів часто посилаються на "розбіжності" в поданих документах, однак у більшості випадків не надають чіткого пояснення, у чому саме полягає така невідповідність і чи має вона суттєвий вплив на визначення митної вартості. Це створює простір для суб'єктивного тлумачення та ускладнює захист прав суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.

2) Вимога надмірної кількості документів. Представники бізнесу вказують на практику, за якої митні інспектори вимагають надання всіх можливих документів, що можуть стосуватися товару, незалежно від їхньої доречності або зв'язку з митним оформленням. При цьому часто ігнорується специфіка товару та особливості зовнішньоекономічного контракту.

3) Порушення вимог Митного кодексу України щодо обов'язковості проведення консультацій проявляється в ігноруванні звернень суб'єктів ЗЕД з питань вибору методу визначення митної вартості. У більшості скарг підприємства зазначають, що консультації фактично не проводяться, а додаткові документи, подані на вимогу митниці, не враховуються при прийнятті рішень. Як наслідок, митна вартість коригується без належного аналізу наданих матеріалів. Така практика не лише не сприяє наповненню бюджету, а й має зворотний ефект, провокуючи негативні

економічні та соціальні наслідки як на державному рівні, так і для окремих суб'єктів господарювання.

Проблеми, пов'язані з розрахунком і коригуванням митної вартості, мають загальнодержавне значення, хоча їх вплив може відрізнятися залежно від регіону чи галузі. На рівні економіки країни це проявляється у відмові підприємств від подальших поставок або значному зменшенні обсягів імпорту, що, у свою чергу, веде до зниження податкових надходжень, скорочення виробництва та втрати робочих місць. Зростання митної вартості також провокує підвищення цін на імпортовані товари, що позначається на кінцевому споживачеві. Це зменшує конкурентоспроможність продукції вітчизняного виробництва, сприяє наповненню ринку менш якісними товарами з-за кордону та знижує обсяги імпорту якісної продукції.

3.2 Напрями вдосконалення механізмів державного регулювання митної вартості в Україні

Питання визначення митної вартості, її точного числового значення та вибору відповідного методу залишаються одними з найскладніших у системі митного регулювання України. Складність цієї проблеми зумовлена як прогалинами у національному правовому регулюванні, так і неповною імплементацією міжнародних стандартів. З огляду на зростання обсягів міжнародної торгівлі та прагнення України інтегруватися в європейський економічний простір, виникає нагальна потреба у системному перегляді і вдосконаленні існуючих підходів у сфері визначення митної вартості.

Інтеграція України до Європейського Союзу вимагає запровадження нових підходів до регулювання митної вартості, яка є ключовим елементом у системі

оподаткування. Від точності її визначення залежить обсяг митних надходжень до державного бюджету, ефективність та оперативність митного оформлення.

Справедливе визначення митної вартості забезпечує рівні умови конкуренції для всіх імпортерів. Попри те, що останнім часом було прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на вдосконалення підходів до формування митної вартості відповідно до міжнародних стандартів, залишається чимало проблемних аспектів, які потребують подальшого вдосконалення як з економічної, так і з правової точки зору [29].

У сучасному глобальному контексті митна справа розглядається переважно як засіб забезпечення безпеки міжнародного ланцюга постачання та стимулювання зовнішньоекономічної діяльності, а не виключно як інструмент фіскального регулювання. У зв'язку з цим актуальним є запровадження комплексного та системного підходу до здійснення митного контролю митної вартості імпортованих товарів. Такий підхід має бути спрямований на захист економічних інтересів держави, зміцнення її національної безпеки, стабілізацію внутрішнього ринку та створення сприятливих умов для добросовісних учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Подолання проблеми надмірної фіскалізації митної системи України можливе через впровадження комплексу цілеспрямованих заходів. Зокрема, доцільним є налагодження механізмів обміну попередньою митною інформацією з митними органами країн Європейського Союзу стосовно товарів, що експортуються в Україну. Крім того, важливим аспектом є забезпечення своєчасного та достовірного інформування з боку транспортно-логістичних операторів щодо укладених контрактів. Також необхідним є посилення кадрового потенціалу митної служби, оптимізація її організаційної структури та підвищення ефективності митного пост-аудиту. У стратегічній перспективі варто орієнтуватися на перехід до адміністрування митних платежів на основі результатів таких післяконтрольних заходів [20].

У зв'язку з виявленими проблемами та недосконалістю механізмів визначення митної вартості товарів, виникає необхідність насамперед гармонізувати положення

Митного кодексу України, які регулюють порядок визначення митної вартості товарів, відповідно до вимог міжнародного митного законодавства, зокрема у частині застосування митних режимів. Це дозволить усунути розбіжності між національними та європейськими нормами й забезпечити стабільність у правозастосуванні.

Водночас критично важливим є вдосконалення підходів до визначення митної вартості через уточнення правових норм, що регламентують застосування методів її оцінки. Згідно з чинним Митним кодексом, основним методом є вартість на підставі договору, проте практика свідчить про часті випадки некоректного застосування альтернативних методів митними органами без достатнього обґрунтування. Щоб запобігти цим зловживанням, доцільно чітко регламентувати обов'язок митних органів надавати мотивовану письмову відповідь у разі коригування митної вартості, із зазначенням конкретних підстав та невідповідностей у наданій інформації. Лише неухильне дотримання черговості та правил використання кожного з методів дозволить уникнути свавільного коригування митної вартості, зменшити кількість судових спорів та підвищити довіру імпортерів до митної системи.

Запровадження єдиного підходу до вибору методів визначення митної вартості та посилення нормативного регулювання відповідних процедур дозволить уникнути неоднозначностей у їхньому тлумаченні. Важливим кроком у цьому напрямі є створення вичерпного переліку документів, які митний орган має право вимагати від декларанта для підтвердження заявленої вартості, а також встановлення жорстких строків їх подання.

Окремої уваги заслуговує автоматизація митних процедур, яка визнана Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) одним із ключових чинників ефективного адміністрування. Попри позитивні зрушення, рівень автоматизації в Україні залишається нижчим за середній. Для подолання цього розриву необхідно завершити розробку систем управління ризиками, розширити функціонал Єдиної автоматизованої інформаційної системи (ЄАІС), а також

забезпечити інтеграцію цифрових інструментів між митними та податковими службами.

Крім того, необхідно чітко визначити перелік додаткових документів, які можуть вимагатися митними органами для підтвердження заявленої митної вартості. Такий список має бути вичерпним, затвердженим на нормативному рівні, та застосовуватись уніфіковано, що мінімізує можливості для зловживань і зменшить адміністративний тиск на бізнес.

Доцільним є також запровадження обов'язкових письмових консультацій між декларантами та митними органами щодо вибору методу визначення митної вартості товару. Це дасть змогу досягти взаєморозуміння між сторонами до моменту прийняття рішення, знизить кількість конфліктів та підвищить передбачуваність митного оформлення. У разі недотримання такої процедури слід передбачити відповідальність, зокрема адміністративне стягнення, для винних осіб.

Не менш актуальним є посилення відповідальності за невмотивовану відмову в митному оформленні. Часто така відмова базується не на фактичних доказах, а на гіпотетичних ризиках, виявлених в інформаційних системах. Це не лише порушує принцип правової визначеності, але й створює необґрунтовані перешкоди для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Вирішення цієї проблеми можливе шляхом обмеження дискреційних повноважень митників, а також забезпечення процесуального контролю за їхніми рішеннями через впровадження обов'язкового внутрішнього оскарження.

З метою запобігання штучному заниженню митної вартості при ввезенні сировини в режим переробки, слід надати митним органам право прирівнювати її ціну до вартості ідентичного імпортного товару, що зазначається в єдиній автоматизованій базі даних. У разі реалізації готової продукції, виробленої з такої сировини, митну вартість товару необхідно автоматично визначати за аналогією з вартістю продукції, ввезеної у режимі імпорту. Такий механізм унеможливить зловживання з боку

декларантів і забезпечить додаткові надходження митних платежів до державного бюджету.

Окрему увагу слід приділити питанням прозорості рішень митних органів щодо коригування митної вартості. Зокрема, необхідно законодавчо закріпити обов'язок митного органу надавати у письмовому рішенні повний та обґрунтований перелік причин, з яких не може бути застосований кожен з попередніх методів визначення вартості відповідно до ст. 57 МКУ. У разі порушення цього обов'язку, до посадової особи митного органу має застосовуватись адміністративна відповідальність. Це забезпечить більшу підзвітність службовців та підвищить правову визначеність для учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Доцільним є скорочення строків, встановлених для надання декларантом або його уповноваженою особою додаткових документів, необхідних для підтвердження заявленої митної вартості товару. Такий крок дозволить прискорити процес митного оформлення, мінімізувати затримки при перетині кордону та знизити витрати суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, пов'язані з простоем товарів.

Паралельно з цим доцільно зменшити і строки, впродовж яких митні органи зобов'язані ухвалити письмове рішення про коригування митної вартості або завершити процедуру митного оформлення. Це забезпечить більшу оперативність та ефективність роботи митниці, сприятиме покращенню бізнес-клімату, зменшить ризики штучного затягування процедур та забезпечить баланс між інтересами держави й учасників ЗЕД.

Встановлення чітких і скорочених процесуальних строків сприятиме загальній модернізації митної системи, відповідатиме принципам «єдиного вікна» і електронного документообігу, а також наблизить національну практику до європейських стандартів швидкого та прозорого адміністрування митних процедур.

Отже, вирішення проблем у сфері митної вартості потребує комплексного підходу, що включає як вдосконалення законодавства, так і інституційну модернізацію. Основними пріоритетами мають стати:

- правова визначеність процедур;
- прозорість рішень митних органів;
- автоматизація перевірок;
- зміцнення довіри до митної системи з боку бізнесу.

Одним із перспективних напрямів реформування митної системи України є широкомасштабне впровадження автоматизованих технологій. Інтеграція сучасних інформаційних рішень у митну інфраструктуру сприяє прискоренню руху товарів через кордон, оптимізації процедур митного контролю, мінімізації впливу суб'єктивного чинника та зниженню корупційних ризиків. Використання цифрових технологій сприяє автоматизації багатьох процедур, що, у свою чергу, знижує навантаження на працівників і забезпечує безперервне функціонування системи навіть за умов обмежених ресурсів. Окрім цього, впровадження цифрових платформ підвищує прозорість усіх операцій, що істотно зменшує ймовірність проявів корупції.

Це особливо важливо у сфері митного оформлення, де правильність визначення митної вартості товарів має ключове значення для нарахування податкових платежів. Завдяки цифровізації процесу визначення митної вартості можна забезпечити єдність підходів, зменшити кількість суб'єктивних рішень з боку митних органів та скоротити кількість спорів між декларантами й державою. Такий підхід є надзвичайно актуальним у періоди криз, коли збереження довіри до державних інституцій та ефективність адміністрування надходжень до бюджету мають критичне значення для стабільності в країні.

За 2022–2024 роки Державна митна служба України досягла значних успіхів у цифровізації завдяки впровадженню сучасних інформаційних технологій, які суттєво підвищили ефективність її діяльності:

- Створено мобільний резервний центр обробки даних (ЦОД), що забезпечує стійкість і безперервність функціонування інформаційних систем митниці, особливо в умовах постійних загроз пошкодження критичної інфраструктури через військові дії.

- Українська митниця приєдналася до митного безвізу з Європейським Союзом та запровадила Нову комп'ютеризовану транзитну систему (NCTS), що спрощує й здешевлює процес транзиту товарів через митний кордон.

- Для надійних компаній було введено статус Авторизованого економічного оператора (AEO), який надає суттєві спрощення в митних процедурах. Водночас працює система CDS.UA, що автоматизує оформлення митних дозволів та інших пов'язаних процедур.

- Запроваджено електронну систему управління гарантіями (GMS), яка дозволяє здійснювати передачу гарантій у безпаперовому форматі, а також оперативно змінювати або відкликати їх.

- Запущено телеграм-бота, який інформує про статус митних декларацій, що значно підвищило швидкість та доступність сповіщень.

- Податкові та митні органи об'єднали свої інформаційні бази, що дало змогу оперативно виявляти порушення серед платників податків, які імпортують та реалізують товари на території України.

Незважаючи на прогрес у сфері електронного митного оформлення, цей процес потребує подальшого розвитку. Станом на 2025 рік система ухвалення рішень митними органами переважно залишається паперовою, хоча законодавство з 2020 року дозволяє електронний формат. Планується, що у липні 2025 року «Єдине вікно» впровадить безпечний доступ через цифрові підписи та портал gov.id для підвищення безпеки користувачів. У цей же період запрацює система управління гарантіями, яка охоплює гарантії, що відповідають стандартам ЄС для міжнародного транзиту, та національні гарантії для інших митних процедур.

Система контролю імпорту дозволить через «Єдине вікно» подавати загальні декларації прибуття товарів. Автоматизована система експорту на цей час відсутня. Також на липень 2025 року заплановано запуск системи ідентифікації та реєстрації економічних операторів, яка частково відповідає моделі ЄС (EORI). Ці заходи мають

підвищити ефективність і прозорість митних процедур та наблизити Україну до європейських стандартів.

Застосування сучасних інформаційних технологій і автоматизація митних процесів сприяють пришвидшенню проходження товарів, підвищенню ефективності контролю, мінімізації впливу людського чинника та зниженню ризиків корупційних проявів, тим самим покращуючи загальну прозорість і надійність митного контролю.

Тільки шляхом комплексного впровадження нормативних, технічних і організаційних заходів держава зможе забезпечити прозоре і справедливе визначення митної вартості, що сприятиме зміцненню економічної безпеки та збільшенню надходжень до бюджету.

ВИСНОВКИ

Механізм державного регулювання митної вартості в Україні охоплює низку методів та інструментів державного впливу та є ключовим елементом зовнішньоекономічної політики. Митна вартість визначає базу для нарахування митних платежів, вона відіграє важливу роль у реалізації як фіскальної, так і регуляторної функції держави.

Відповідно до ключових засад митного адміністрування, митна вартість – це вартісна характеристика товару на момент його ввезення на митну територію. Правові засади визначення митної вартості в Україні встановлені Митним кодексом, зокрема статтею 57, яка передбачає шість послідовних методів застосування. Основним методом визначення митної вартості є ціна угоди, тобто фактично сплачена або така, що підлягає сплаті, сума за товари. Такий порядок відповідає вимогам Угоди про застосування статті VII ГАТТ і Кодексу митної вартості СОТ, які були імплементовані в національне законодавство.

Дослідження фіскального значення митної вартості в сучасних умовах підтверджує її ключову роль у системі державних фінансів як одного з провідних інструментів формування доходної частини бюджету. В умовах трансформації економіки та зростання глобальних викликів, митна вартість набуває нового змісту: вона виступає не лише засобом контролю зовнішньоекономічних потоків, а й чинником, що впливає на зміцнення міжнародної репутації країни та підвищення рівня її фінансової безпеки.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну та введення воєнного стану мали значний вплив на роботу митних органів. Попри спроби влади мінімізувати негативний ефект воєнних дій на економіку, уникнути втрат не вдалося. Митна система недоотримала суттєві обсяги доходів, що позначилося на державному

бюджеті. Обсяги надходжень у 2022-2023 роках знизились на понад 20% у порівнянні з довоєнними показниками.

У 2021 році митні платежі становили 435 млрд. грн. – 38,44% усіх податкових надходжень, тоді як у 2022 році 187 млрд. грн. – лише 17,96 %, що вдвічі менше за попередній рік. У 2023 і 2024 роках з'явилася тенденція до поступового зростання, митні платежі зросли до 18,02% та 19,82% відповідно. Основні причини – руйнування логістики, блокада портів, а також запроваджені податкові пільги.

З огляду на це, митні органи зосередились на виконанні фіскальних завдань. Проте прагнення компенсувати втрати бюджету через тиск на бізнес призводить до конфлікту інтересів. Часто митниці приймають спірні рішення щодо коригування митної вартості, що змушує підприємства захищати свої права у судах. У 2022 році понад 90% таких справ були вирішені на користь суб'єктів ЗЕД, дії митниць визнавалися незаконними. З четвертого кварталу 2022 року кількість рішень про коригування митної вартості досягла довоєнного рівня – 5030 рішень, а у першому кварталі 2023 року – 5566. Проблемою залишається практика порушення принципу пріоритетності за ціною договору. Часто вартість, заявлена декларантом, відхиляється без належних обґрунтувань. Це призводить до чисельних судових спорів та свідчить про брак прозорості у роботі контролюючих органів. Ці системні недоліки, перешкоджають ефективному державному регулюванню цієї сфери та створюють загрози для належного забезпечення фіскальних інтересів країни.

Удосконалення системи визначення митної вартості в Україні є ключовою передумовою для підвищення ефективності митного адміністрування, забезпечення фіскальної стабільності та покращення умов ведення зовнішньоекономічної діяльності. Комплексний підхід до вдосконалення цієї сфери має передбачати:

- уніфікацію підходів до застосування методів визначення митної вартості та створення прозорої нормативної бази з чітко визначеними процедурами;
- автоматизацію митних процесів, включаючи розвиток ЄАІС, інтеграцію цифрових інструментів та систем управління ризиками;

- обмеження дискреційних повноважень посадових осіб митних органів і запровадження ефективного механізму процесуального контролю за їхніми рішеннями;
- посилення відповідальності за порушення процедур, зокрема за невмотивовані відмови у митному оформленні та відсутність обґрунтування при коригуванні митної вартості;
- встановлення скорочених строків як для декларантів, так і для митних органів, що сприятиме прискоренню митного оформлення та зниженню адміністративного навантаження на бізнес;
- запровадження письмових консультацій між декларантами та митниками, що сприятиме зниженню конфліктності та підвищенню передбачуваності процедур.

Упровадження зазначених змін дозволить не лише зменшити корупційні ризики та зловживання, а й підвищити довіру до митної системи з боку бізнесу та міжнародних партнерів. В результаті – створення прозорого, справедливого й ефективного механізму визначення митної вартості, який відповідатиме кращим європейським практикам і сприятиме стабільному наповненню бюджету.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI в редакції 15.01.2025. *Офіційний портал Верховної Ради України* : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#top> (дата звернення 10.04.2025).
2. Податковий кодекс України: Закон України від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI (в редакції від 01 квіт. 2024 р.). *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 12.04.2025).
3. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22 грудня 1998 р. № 330-XIV в редакції від 31.12.2023. *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/330-14#Text> (дата звернення 10.04.2025).
4. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII в редакції від 26.12.2024. *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення 10.04.2025).
5. Про митний тариф України: Закон України від 19 жовтня 2022 р. № 697-IX. *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (дата звернення 10.04.2025).
6. Деякі питання митного оформлення окремих товарів, що ввозяться на митну територію України у період дії воєнного стану Постанова КМУ від 9 березня 2022 р. № 236. *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 13.04.2025).
7. Угода про застосування статті VII Генеральної угоди про тарифи й торгівлю 1994 року. *Офіційний портал Верховної Ради України*: веб-сайт. URL:

- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_011%23Text#Text (дата звернення 12.04.2025).
8. Абрамова А., Савчук Т., Жаворонок А. Митні платежі як складова доходів державного бюджету. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. URL:[https://www.researchgate.net/publication/348018438 Mitni platezi ak sklad ova dohodiv derzavi](https://www.researchgate.net/publication/348018438_Mitni_platezi_ak_sklad_ova_dohodiv_derzavi) (дата звернення 15.04.2025).
 9. Бороденко Т.М., Гапонюк М.А., Савченко А.І. Адміністрування митних платежів: аналіз сучасного стану та шляхи вирішення ключових викликів. *Ефективна економіка*, 2024. №2. URL : <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.77> (дата звернення 23.04.2025).
 10. Бугель Ю.В. Фіскальна функція митної політики як важливий складник забезпечення ефективності формування її механізму. *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2021. Вип.53. С. 120-128.
 11. Бураковський І. В. Теорія міжнародної торгівлі. Київ : Основи, 2001. 241 с.
 12. Бюджетний менеджмент: підручник. В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова [та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. Київ: КНЕУ, 2004. 864 с.
 13. Войтов С.Г. Митна вартість товарів: актуальні питання визначення та контролю. *Стратегія розвитку України*, 2013. № 1. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/6710> (дата звернення 21.04.2025).
 14. Войцещук А. Д., Бережнюк І. Г. Митна вартість: теоретичні основи та концептуальні положення. *Вісник Академії митної служби України*. 2003. № 4. С. 3–8.
 15. Голинський Ю.О., Муляр В.В. Митна політика та її вплив на менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. *Молодий вчений*. 2018. № 10 (2). С. 745-748.
 16. Гребельник О. Митна справа : підручник. 5-те вид. Київ. Центр учб. літ., 2021. 400 с.
 17. Гребельник О. П. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 696 с.

18. Державний бюджет України. *Мінфін*: веб-сайт. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> (дата звернення 10.05.2025).
19. Державний бюджет. *Міністерство фінансів України*: веб-сайт. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (дата звернення 10.05.2025).
20. Дубовик О. Ю. Проблематика визначення митної вартості імпортованих товарів. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету: зб. наук. праць*. Одеса: 2023. № 1-2 (302-303). С. 59-64. URL: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/collections/2023/302-303/page.php?id=abstract/ukr/59-64> (дата звернення 15.05.2025).
21. Дудчак В. І., Мартинюк О. В. Митна справа: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 310 с.
22. Захожай К.В., Рудик Н.В., Сивульська Н.М. Митне регулювання в Україні у довоєнний та воєнний періоди. *Проблеми економіки*. 2024. №1. С. 112-120. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2024-1_0-pages-112_120.pdf
23. Звіт про результати аналізу фактичного стану та оцінка впливу законодавства на повноту і своєчасність сплати непрямих податків до державного бюджету. *Рахункова палата України*: веб-сайт. URL: <https://rp.gov.ua/FinControl/FinReports/?id=1362> (дата звернення 20.04.2025).
24. Звітність про виконання Державного бюджету України. *Open Budget*: веб-сайт. URL: <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> (дата звернення 20.04.2025).
25. Інститут митної вартості імпортованих товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку : кол. моногр.; за заг. ред. І.Г. Бережнюка. [Л.Р. Прус, Т.В. Руда] Хмельницький. 2017. 430 с.
26. Контроль за декларуванням товарів після завершення митного оформлення здійснюється і під час дії воєнного стану. Офіційний сайт державної митної

- служби України. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/kontrol-za-deklaruvanniam-tovariv-pislia-zavershenniamitnogo-oformlennia-zdiisniuietsia-i-pid-chas-diyi-voennogo-stanu-1083> (дата звернення 18.04.2025).
27. Легкоступ, І., Саїнчук, Н., Соколюк, М. Митні платежі як складова формування дохідної частини державного бюджету України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-43> (дата звернення 24.04.2025).
28. Ломейко Ю.А. Митна вартість як об'єкт державного контролю. *Економіка підприємництва*. 2012. №28. С. 428.
29. Люба О. Митна вартість товару: проблемні аспекти та шляхи їх вирішення. *Вісник економіки*. 2022. Вип. 2. С. 171–185. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.02.171> (дата звернення 15.04.2025).
30. Мартинюк В. Оцінка фіскального потенціалу митної системи України. 2010. *Світ фінансів*. 2010. № 1. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/> (дата звернення 23.04.2025).
31. Машика Ю.В. Фіскальна функція митних органів України в умовах правового режиму воєнного стану: аналіз проблем в контексті рішень вищих органів державної влади. *Збірник «Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2024. Вип. 83: част. 2. С. 300-306. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/07/45-1.pdf> (дата звернення 15.04.2025).
32. Митні платежі. Офіційний сайт Державної Митної Служби. URL: <https://customs.gov.ua/mitni-platezhi> (дата звернення 15.04.2025).
33. Молдован Е. С., Коновалов Ю. О. Функції митної вартості у здійсненні державної митної справи України. *Митна безпека*. 2017. С. 89-95. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/> (дата звернення 12.04.2025).
34. Надходження податків і зборів . *Державна податкова служба України*: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/diyalnist-/pokazniki-roboti/nahodjennya-podatktiv-i-zboriv--obovyaz/nahodjennya-podatktiv-i-zboriv/> (дата звернення 15.04.2025).

- 35.Палінчак М. М., Сочка К. А. Митні платежі як фіскальний інструмент держави: тенденції та виклики поточного періоду. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2023. № 48, с. 65-72. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/48_2023ua/14.pdf (дата звернення 24.04.2025).
- 36.Приймак І.І. , Кміть В.М. , Грицишин Ю.В. Проблеми узгодження митної вартості товарів та трансфертної ціни у зовнішньоекономічних контрольованих операціях підприємств України. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2019. Т. 1. № 15. С. 15-27. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/> (дата звернення 27.04.2025).
- 37.Розгляд спорів у судовому порядку. Державна Митна Служба України: веб-сайт. URL: <https://customs.gov.ua/rozgliad-sporiv-u-sudovomu-poriadku> (дата звернення 10.05.2025).
- 38.Рудик Н. В., Славкова А. А., Захожай К. В. Вплив митного регулювання на зовнішньоекономічну діяльність в умовах кризових потрясінь. *Бізнес Інформ* . 2025. №1. С. 208–219. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-208-219>
- 39.Симонова Г. Д., Хабло Г. О. Визначення місця митної вартості товарів у системі державного регулювання зовнішньої торгівлі товарами. *Вісник Академії митної служби України*. Серія «Економіка». 2010. № 1. С. 129-134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsue_2010_1_19 (дата звернення 10.05.2025).
- 40.Статистика та реєстри. *Державна Митна Служба*. веб-сайт. URL: <https://customs.gov.ua/statistika-ta-reiestri> (дата звернення: 08.05.2025).
- 41.Тетеря Ю В. Державне регулювання митної вартості в Україні: поточний стан та шляхи вдосконалення Фінансові інновації та цифрові трансформації: відновлення та розвиток економіки України: матеріали 92-ої щорічної студентської наукової конференції «Інноваційні рішення для відродження та України у парадигмі глобальної конкурентоспроможності». К: КНЕУ, 2025.

42. Тоцька Т. С. Концептуальний підхід до державного регулювання митної вартості в Україні. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Державне управління.* 2010. № 2. С. 107-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamcudu_2010_2_17. (дата звернення 16.04.2025)
43. Yereshko K., Khoma O., Pyslytsia A. Digitalization of customs procedures: current prospects. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathial National University.* 2024. № 2. pp. 103-115. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.11.2.103-115>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А.1 – Динаміка основних макроекономічних показників України
у 2020–2024 рр.

Показник	2020	2021	2022	2023	2024
Номінальний ВВП за рік (млн. грн)	4194102	5459574	5191028	6537825	7658659
<i>Темп приросту до попереднього року (%)</i>	-	30,16	-4,92	25,94	17,17
Експорт товарів та послуг (млн. грн)	1637399	2224704	1840563	1868904	2252428
Частка у ВВП (%)	39,0	40,7	35,5	28,6	29,4
<i>Темп приросту до попереднього року (%)</i>	-	35,85	-17,27	1,54	20,50
Імпорт товарів та послуг (млн. грн)	-1881526	-2286067	-2712325	-3237014	-3702410
Частка у ВВП (%)	-40,1	-41,9	-52,3	-49,5	-48,7
<i>Темп приросту до попереднього року (%)</i>	-	21,50	18,67	19,34	14,39
Сальдо (експорт – імпорт)	-44127	-61363	-871762	-1368110	-1449982
Частка у ВВП (%)	-1,1	-1,1	-16,8	-20,9	-18,9
Індекс інфляції (%)	105,0	110,0	126,6	105,1	112,0
<i>Темп приросту до попереднього року (%)</i>	-	4,76	15,09	-16,96	6,59

Джерело: розроблено автором на основі [18,24,40]

Таблиця Б.1 – Окремі показники спеціальної митної статистики декларування
за період 2020-2024 рр., тис. шт.

Показник	Роки				
	2020	2021	2022	2023	2024
Оформлено митних декларацій (за формою ЄАД) :	4 464,6	5,159,3	3 534,3	3 517,6	3 757,8
на ввезення (надходження)	3 050,8	3 568,7	2 502,5	2 540,3	2 857,6
на вивезення (пересилання)	985,1	1 088,5	930,1	950,0	878,2
на внутрішній транзит (каботаж)	89,3	106,8	22,5	12,8	14,6
на прохідний транзит	339,4	395,3	79,2	14,5	7,4
Оформлено електронних митних декларацій (за формою ЄАД):	4 314,0	5 006,5	3 501,3	3 501,2	3 743,7
на ввезення (надходження)	3 024,1	3 545,9	2 493,6	2 530,2	2 847,4
на вивезення (пересилання)	980,2	1 084,1	926,7	947,2	875,1
на внутрішній транзит (каботаж)	88,9	106,6	22,5	12,8	14,6
на прохідний транзит	220,8	269,9	58,6	11,0	6,5
Оформлено інших митних документів:	846,0	1024,0	556,3	485,1	316,6
уніфікованих митних квитанцій МД-1	438,6	491,6	253,1	212,6	209,1
оглядових розписів М 15	249,7	325,2	229,5	176,0	57,3
митних декларацій М-16	157,7	207,2	73,7	96,5	50,2

Джерело: розроблено автором за даними [40]

Додаток В

Таблиця В.1 – Класифікація основних причин коригування митної вартості товарів

Категорія причин	Конкретні прояви та приклади
Розбіжності в документах	Розбіжності між поданими документами, такими як інвойси, контракти, транспортні накладні та митні декларації. Відмінності у датах, номерах, умовах постачання, кількості, кодів УКТЗЕД
Недостатність інформації	Відсутність повної інформації, необхідної для перевірки митницею заявленої декларантом митної вартості, наприклад, відомостей про країну походження, складові вартості, умови поставки
Відсутність/недостовірність документів	Ненадання документів, визначених ст. 53 МК України та інших обов'язкових документів, таких як транспортні документи, сертифікати відповідності, сертифікати походження, відомості про вартість страхування тощо. Недостатність або відсутність документів для документального підтвердження митної вартості товару, таких як прайс-листи, банківські виписки, платіжні інструкції, інші фінансові документи.
Помилки в описі товару	Невизначеність або розбіжності в описі товару, зокрема, відсутність детальної інформації про характеристики, кількість, вагу або інші параметри товару; Арифметичні, орфографічні або інші технічні помилки, які викликають сумніви щодо достовірності наведеної інформації;
Розбіжності фактичних і контрактних умов	Розбіжності між фактичною та задекларованою вартістю невідповідність умов оплати (якщо строки зазначені в контракті, не співпадають з фактичними строками оплати, або застосовано умови оплати, які не передбачені контрактом); Невідповідність умов постачання, зазначених у документах, наприклад умов поставки згідно INCOTERMS, фактичним умовам; Математичні розбіжності в платіжних документах та контракті; Невідповідність характеристик товарів, зазначених у поданих документах та встановлених при митному огляді цих товарів.
Незвичайні умови постачання	Нетипові умови оплати, які не характерні для таких угод у даній галузі (наприклад, дуже довгий термін відстрочки платежу); Явна невідповідність рівня заявленої митної вартості товарів з рівнем митної вартості ідентичних або подібних товарів, митне оформлення яких уже здійснене.
Підозра у пов'язаності сторін	Наявність ознак маніпуляції ціною через корпоративний зв'язок продавця і покупця.
Документи з ознаками фальсифікації	Подання документів з недоліками (наприклад, документів, які містять ознаки підробок, або не мають належних реквізитів, у т.ч. номерів, дат, підписів на документах тощо)

Джерело: розроблено автором на основі [20]

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU

Заголовок

TeteriaY-plagiat

Автор

Науковий керівник / Експерт

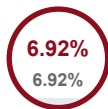
ТЕТЕРЯ Юлія Валеріївна.е.н., доцент Сивульська Наталія Миколаївна

підрозділ

кафедра фінансів імені Віктора Федосова

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

12928

Кількість слів

КЦ

100899

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		29
Інтервали		0
Мікропробіли		9
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		42

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%8F_%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%B7%D0%B0_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%83	34 0.26 %
2	MishchenkoD-plagiat 6/10/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	34 0.26 %

3	https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%B7%D0%B0_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%83	26 0.20 %
4	Митна вартість як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності 11/22/2024 Uzhhorod National University (Department)	23 0.18 %
5	http://4ua.co.ua/pravo/mitne/pravovi-zasadi-regulyuvannya-mitnoyi-varnosti-ukrayini.html	18 0.14 %
6	https://opendatabot.ua/court/111261685-b0d8445a52b3e167c5c5206613ae5d16	17 0.13 %
7	Митна вартість як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності 11/10/2024 Uzhhorod National University (Department)	16 0.12 %
8	https://opendatabot.ua/court/124722178-15988fe8be4797063f449e0882d96f5b	16 0.12 %
9	MishchenkoD-plagiat 6/10/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	15 0.12 %
10	Митна вартість як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності 11/22/2024 Uzhhorod National University (Department)	14 0.11 %

з бази даних RefBooks (0.20 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
джерело: Paperity		
1	IMPACT OF NON-TARIFF REGULATION ON SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY B.O. Огородник;	20 (2) 0.15 %
2	Historical and legal prerequisites for the introduction of the institute of recovery of assets of sanctioned persons by the decision of The High Anti-Corruption Court into the state revenue I. В. Коцюбко;	6 (1) 0.05 %

з домашньої бази даних (1.13 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	MishchenkoD-plagiat 6/10/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	49 (2) 0.38 %
2	ShuliakM-plagiat 6/13/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	40 (4) 0.31 %
3	NarashchukD-plagiat 6/3/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	32 (5) 0.25 %

4	KryvenkoA-plagiat 5/29/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	14 (1) 0.11 %
5	Podrez-plag 5/30/2024 Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman KNEU (кафедра фінансів імені Віктора Федосова)	11 (2) 0.09 %

з програми обміну базами даних (1.62 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	Митна вартість як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності 11/22/2024 Uzhhorod National University (Department)	100 (12) 0.77 %
2	Митне 10/30/2024 Chernivtsi Educational and Research Law Institute of the National University "Odesa Law Academy" (Chernivtsi Educational and Research Law Institute of the National University "Odesa Law Academy")	24 (3) 0.19 %
3	Митна вартість як інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності 11/10/2024 Uzhhorod National University (Department)	24 (2) 0.19 %
4	дипломна магістра Стеценко. Я.О.docx 12/21/2021 Uzhhorod National University (UzhNU)	20 (3) 0.15 %
5	2017_807304_Stehniy_Iryna_Oleksandrivna_29129 10/25/2024 National University "Lviv Politechnika" (National University Lviv Politechnika)	12 (1) 0.09 %
6	Сучасна митна енциклопедія 10/28/2024 University of Customs and Finance course papers (University of Customs and Finance course papers)	10 (2) 0.08 %
7	темс_попович 2/11/2025 Lviv University of Trade and Economics (Lviv University of Trade and Economics)	8 (1) 0.06 %
8	Перестюк І.М.doc 3/9/2023 Publishing House "Helvetica" (Видавничий дім "Гельветика")	6 (1) 0.05 %
9	Удосконалення методів контролю за визначенням митної вартості 5/8/2024 Kharkiv National University of Economics named after S.Kuznets (KNUE) (KNUE)	6 (1) 0.05 %

з Інтернету (3.97 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D1%8F_%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%B7%D0%B0_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BE%D1%8E_%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%83	71 (4) 0.55 %
2	http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1442/1/Kuchabskii_Nazar_FMOzm_51.pdf	48 (5) 0.37 %
3	http://4ua.co.ua/pravo/mitne/pravovi-zasadi-regulyuvannya-mitnoyi-varnosti-ukrayini.html	43 (5) 0.33 %

4	https://pns.hneu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=152870	37 (4) 0.29 %
5	https://zakon.rada.gov.ua/go/z0984-12	31 (5) 0.24 %
6	https://opendatobot.ua/court/111261685-b0d8445a52b3e167c5c5206613ae5d16	30 (3) 0.23 %
7	http://posek.km.ua/biblioteka/%D0%9C%D0%9C%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B5%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%91%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%BD%D1%8E%D0%BA%20%D0%86.%D0%93..pdf	29 (4) 0.22 %
8	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24587/1/%D0%9C%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B0%20%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B0.pdf	25 (4) 0.19 %
9	http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/49369/1/%D0%94%D1%96%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E.%20%D0%A1..pdf	25 (4) 0.19 %
10	https://xreferat.com/90/87-1-metodi-viznachennya-mitno-vartost-tovar-v.html	21 (3) 0.16 %
11	http://topuch.com/polojennya-pro-mitni-deklaraciyi-ta-formi-cih-deklaracij-zatve/index7.html	19 (2) 0.15 %
12	https://boi.org.ua/media/uploads/systemic_report_ii_2018/ii_2018_sytem_ua.pdf	17 (3) 0.13 %
13	http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/3118/1/Denysenko_Legal_providing.pdf	17 (3) 0.13 %
14	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/45237/1/%D0%9A%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%87%20%D0%90.%20%D0%9C.%20%D0%A4%D0%9C%D0%A1%D1%87%D0%BC-21.pdf	16 (2) 0.12 %
15	https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1282/1236/	16 (2) 0.12 %
16	https://opendatobot.ua/court/124722178-15988fe8be4797063f449e0882d96f5b	16 (1) 0.12 %
17	http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/doc/1668/1/1704_IR.pdf	16 (2) 0.12 %
18	http://uu.edu.ua/upload/Nauka/Specializovani_vcheni_radi/Hachaturov/Hachaturov_E_B_dis.pdf	11 (2) 0.09 %
19	https://opendatobot.ua/court/126069274-f605cc8af0581fdf646f9ebe6151541e	8 (1) 0.06 %
20	https://legalaid.wiki/index.php/%D0%9C%D0%B8%D1%82%D0%BD%D0%B0_%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C_%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%80%D1%96%D0%B2_%D1%82%D0%B0_%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8_%D1%97%D1%97_%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F	7 (1) 0.05 %
21	https://patrul.in.ua/doc/kod/mku/g-8-mku/	5 (1) 0.04 %
22	http://ni.biz.ua/17/17_14/17_14516_deklarirovanie-kontrol-i-korrektirovka-tamozhennoy-stoimosti.html	5 (1) 0.04 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------